Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 19 (16242) | 1983 оной январиин 23, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА ҮГТҮҮЛАН

КИЕВ. Полтавын механизаторнууд бүхы плугуудаа, культиваторнуудаа болон сеялкэнүүдээ заhабарилжа дүүргэбэ. 4,5 мянга шахуу трактор мастерскойнуудhаа гаргагдаа, орооhо хуряадаг комбайнууд болон транспортын хэрэгсэлнүүд заhабарилагдажа байна.

Энэ жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэридэ оньhото техникээ жэшээтэ hайнаар бэлдэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй үүсхэл гаргагшадай нэгэн болохо полтавынхидай жэшээ дахан, Украинын олон областьнуудай ажалшад габшагайгаар хүдэлнэ. Газарай хүрьhэ элдүүрилдэг ба тарилга хэдэг 600 мянга гаран түхеэрэлгэ хэрэгсэл, машина, техникэ бэлэн болгогдоhон байха юм. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 7 мянгаар олон трактор заhабарилагдаа.

ЯЛУТОРОВСК (Тюменскэ область). Полинууд дээрэ шииг нойто барижа абахын тула сахаригта катогууд бата найдамтай байhанаа харуулба. «Сельхозтехникын» Ялуторовско авто-заhабарилгын завод тэдэниие гаргажа эхилээ.

Ялуторовойхид иимэ катогуудые, тэдэнэй түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые шэрэмээр хэнэ. Хоморой металлнуудые тэрээндэ нэмэдэг байна. Энэнь лэ шэрэмые буладhаа дутуугүй бата бэхи болгодог байха юм. Шэнэ катогуудай ажалай бүтээсэ хоёр дахин дээшэлээ. Тэрэ час соо 8 гектар газарта шииг нойто тогтоохо аргатай байна.

Байгша ондо ялуторовойхид 12 мянган иимэ агрегат хүдөөгэй ажалшадта эльгээхэ.

ХАБАРОВСК. Октябрьска районой совхозууд хабарай тарилгын хүдэлмэридэ полиин паспортнуудые абаба. Хабаровска хизаарай «Сельхозхимия» нэгэдэлэй проектно-бэдэрэлгын станциин мэргэжэлтэд газарай хүрьhые агрохимическэ талаарнь шэнжэлhэнэй үндэhөөр тэдэниие зохёоhон байна.

Эрдэмтэдэй дурадхалнуудые хараада абажа, таряашад орооhо таряанай, соягын, овощой ба хартаабхын тогтууритай hайн ургаса абахын тула үтэгжүүлгэнүүдые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ.

Хизаарай үшөө 36 совхоз, колхозой газарые агрохимическэ талаарнь шэнжэлhэн байха юм.

ЙОШКАР-ОЛА. Мариин АССР-тэ хүдөө ажахын техникэ заhабарилгын эршые дээшэлүүлхэдэнь, хүдэлмэрээ звено звеногоор эмхидхэхэ арга туhалба. Тракторнууд болон комбайнуудые заhабарилха хүдэлмэри болзорhоо урид бэелүүлэгдэжэ байна. Тэдэнэй дүрбэнэй гурбан хубинь поли дээрэ гаргагдахаар бэлэн болгогдонхой. Мүнөө ажахынуудай мастерскойнуудта 250 гаран звено хүдэлнэ. Энээнэй ашаар тэжээл бэлэдхэлгын техникэ hэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэриие болзорhоонь урид дүүргэхэ аргатай болоhон байха юм.

ЕРЕВАН. Армениин ССР-эй Ахурянска районой таряашад хабарай тарилгада бэлдэжэ, бүхы үрэhэсэ нэгэдэхи классай шанарта хүргэбэ. Табан ажахыда тодхогдон табигдаhан бүтээсэ ехэтэй хатаалгын агрегадууд, орооhо сэбэрлэлгын лининүүд таряашадта туhалба.

Орооhо таридаг нютагуудай таряашад хадата газарта таринжа ургуулагдадаг ургамалнуудай — чечевицын, нудай, фасолиин ба горохой үрэhэ бэлдээ. Сисианска, Горисска, Кафанска районуудта эдэ бүгэдэ үргэн ехэ талмай эзэлхэ байна.

МАХАРАДЗЕ (Грузиин ССР). Үбэлэй сагта плантацинуудай хойноhоо hайнаар харууhалhан газарта ургуулагдаhан сайн шанар дээшээ байдаг гээшэ. Энэ ушар ёhые hайнаар ойлгодог Махарадзевска районой Кончкати тосхоной колхозой ажалшад үбэлдөө бэелүүлхэ хүдэлмэреэ—зурууд хоорондын газарые hэрхиилгэхэ, сайн эшые оройhоонь тайраха, газарай хүрьhэндэ үтэгжүүлгэнүүдые оруулха хүдэлмэреэ — республика дотороо түрүүлэн дүүргэбэ.

Үбэлэй агротехническэ хүдэлмэриие хүнгэдхэхэ элдэб техникэ мүнөө Грузиин сайн плантацинууд дээрэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

ТАЛЛИН. Белогоор баян тэжээл — хүсы үбhэ ургуулдаг талмайгаа үргэдхэхэдэнь, Киргизэй ажалшад Эстониин ажахынуудта туhална. Йыгеваска сорт туршалгын станциhаа «йыгева-118» гэhэн хүсы үбhэнэй эрхим hайн сортын үрэhэ туршан таринжа ургуулхын тула Киргизэй ССР-эй И. Панфиловай нэрэмжэтэ ажахыда эльгээбэ.

Бусад республикануудай үрэhэ шэнжэлэгшэдтэй харилсаа холбоо тогтоолго эрхим hайн шанартай, ашаа үрэ ехэтэй тэжээлэй ургамалнуудай үрэhөөр Эстониин таряашадые хангаха арга олгоно. Ойн жэлнүүдтэ Эстонидо хүсы үбhэнэй талмай 1,5—2 дахин үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

ТАШКЕНТ. Ташкентскэ областиин Коммунистическэ районой ажахынуудта хабарай тарилгын хүдэлмэридэ шухала хэрэгтэй бүхы техникэ болон түхеэрэлгэ бэлдэгдэhэн байна. Машина, техникээ богони болзор соо заhабарилжа дүүргэхын тула механизаторнууд тусхай бүлэгүүдые эмхидхэhэн байгаа. Запас частьнуудаар хангаха хүдэлмэри hайнаар эмхидхэгдэнхэй.

(ТАСС).

XI ТАБАН ЖЭЛ | АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХЭВРЭНЭ

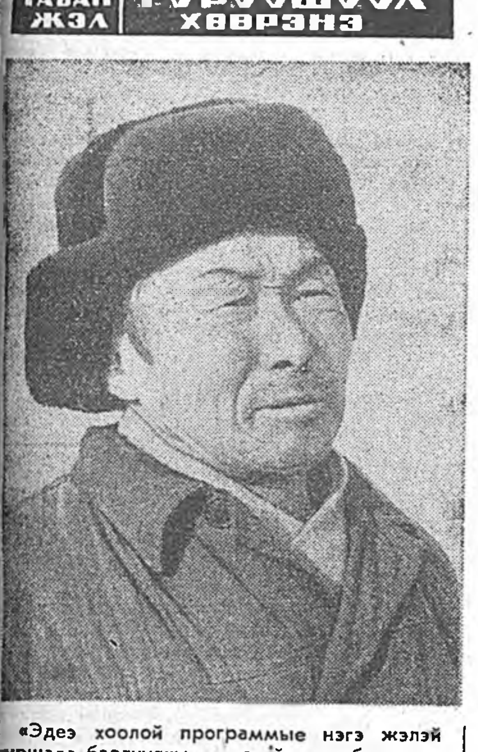

«Эдеэ хоолой программые нэгэ жэлэй туршада бэелүүлхын аргагүй гэжэ бүхы совет хүнүүд ойлгоно. Тэрэншье тиимэ. Түрэл партиин табиhан энэ шухала зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүн бүхэн хүсэлэл оролдолгоёо үдэрhөө үдэртэ шангадхаха, тэрэниие бэелүүлхын тула табигдаhан мүнгэ зөөриин ашаа үрэеэ харюулхынь тула ажаллаха ёhотой,—гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андропов партиин ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ онсолон тэмдэглэhэн байна.

Энэ шухала программа бэелүүлгэдэ манай республикын ажалшад өөhэдынгөө анхарал, ажал хандуулна гээшэ. КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй асари ехэ шиидхэбэринүүд бүри совет арадай баатарлиг ажалаар, оюун ухаагаар, бэлиг шадабаряар, ажалша гараар бэелүүлэгдэхэ байна. Партимнай түүхэтэ XXVI съездын табиhан гайхамшагта хараа түсэбүүдэй хүсэндөө хүргэгдэхэдэ манай арад зоной ажабайдал бүри баян дэлгэр, жаргалтай hайхан болохо, хүнүүдэй эрдэм hургуули, соёл болбосоролой дээшэлхэ байhыень hайн мэдэнэбди.

Эхэ оронойнгоо хүн зониие эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха талаар хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудай урдахи харюусалга, хэхэ хүдэлмэри айхабтар ехэ. Тэрэниие бэелүүлхын тула нэн түрүүн бүхы байhан арга боломжоёо гүйсэдөөр хэрэглэхэ, даалгагдаhан ажалдаа үдэр бүриин

МҮНӨӨНЭЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР

оролдолго гаргаха, бүхы дүршэл шадабаряа зорюулха хэрэгтэй ха юм. Иигэжэ ажаллаал hаа, ямаршье хүн амжалта туйлахал даа.

Би мал ажалда арбан табадахи жэлээ хүдэлжэ ябанаб. Тэрээн сооhоонь эгээл наймадахи жэлынь Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда хонин hүрэг эрхилэлсэнэб. Мүнөө өөрынгөө хани нүхэр Должит Аюшеевнатаяа хамта 515 эхэ хонидые Гүн-Саба гэжэ газарта харууhалжа байнабди.

Хэнэйшье мэдэhээр, мал ажалда хүдэлжэ ябаhан хүнүүдэй хүдэлмэри харюусалгатайшье, удха шанартайшье гээшэ. Ямаршье малые ходо тобир тарган байлгаха, тэдээнhээ ашаг шэмэ ехээр абаха гээл hаа, жэлэй дүрбэн сагта оролдохол хэрэгтэй. Эндэ ондоо ямаршье нюуса арга байхагүйнь мэдээжэ. Ажахынгаа мал, илангаяа хонин hүрэг эрхилхэ гээшэмнай одоол хара хүлhэеэ адхажа хүдэлхэ ажал ха юм даа.

Би үнгэрhэн жэлнүүдтэ мал ажалда хүдэлхэдөө яhала юу хээ үзөө, хараа хүн аабзэ. Илангаяа урдахи таба-зургаан жэл абахада, үбhэ тэжээлээр дутамаг нилээд хүшэр хүндэ байдалнууд дайралдаа hэн.

Юрэдөө ямаршье саг болог, өөhэдынгөө урдахи ажалые хараад ябабал, амжалта заатагүй хүрэжэ ерэхэ гэжэ өөртөө hанагшаб. Хонин ажалые ехэл хүндэхэн гэхэдэ, алдуу болохогүй байха. Түхэреэн жэлэй туршада нэгэшье үдэр амархагүйш. hаалишан болоо hаа, дээрэ гэжэ тоологшоб. Теэд өөрынгөө шэлэhэн мэргэжэлые юугээршье андалдахагүйб.

Манай ажахын түрүү хонишод Степан Тютькин, Иван Ухинов, Дамдин Дымбрынов, Софья Ошорова болон бусад түхэреэн жэл соо ажалайнгаа эршые заахашье hуладхангүй хүдэлхэдөөл тогтууритай hайн үрэ дүн түйлана ха юм. hүүлэй арбаад жэлдэ бидэшье гэр бүлөөрөө эхэ хонидые харууhалжа, жэл бүхэндэ баhал алгадгүй зуун хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга түлжүүлнэбди. Түсхайлан хэлэбэл, нёдондо бригадамнай зуун эхэ хонин бүриhөө 115,8 түл абажа, томо болгоод, хурьган бүхэнөө дундаа зэргээр 22 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэhээнь hалгаагаа hэмди. Мүн хонин бүриhөө 5,38 килограмм hайн шанартай нооhон хайшалагдаа юм.

Иигэжэ ганса жэлэй үрэ дүн дээрэ тогтобоб. Хонишодой мүнөөдэрэй гол зорилгонь юуб гэхэдэ, хурьгадые олоор абажа, гарза хоролтогүйгөөр томо болгохо, тэдэниие шадаал hаа, тобир hайнаар түлжүүлжэ, шэгнүүр ехэтэйгээр эхэhээнь hалгаажа тушааха ёhотой гэжэ тооложо ябагшаб. Искусственна аргаар үрэжүүлэгдэhэн эхэ хонидhоо өөдэргэн, тобир сула түл абтадагынь хүн бүхэндэ мэдээжэ. Харин хүсаар отондо ороhон малhаа жэжэхэн, үлбэр муу хурьгад гаража, саашадаа ехээр ядардаг байна. Тэдэниие томо hайн хонид болгохын тула hайн харууhан хэрэгтэй болодог гээшэ. Манай отарын хурьгад ехэл томонууд, хүсэ шадалаар өөдэргэн байгша. Эндэ минии нүхэрэй оруулhан хубита нилээд ехэ. Должит Аюшеевнагай үдэр бүриин оролдолгоор, нарин нягта харууhалга, эдеэлүүлгын ашаар лэ, абаhан түлнай иимэ томо болоно гэжэ хэлэхэ байнаб. Мүн эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгые тэрэ тон hайнаар эрхилдэг юм.

Хонидой адуулга дээрэ халта тогтохо хүсэлэнтэйб. Отарымнай хонид түхэреэн жэлэй туршада нэгэ газартаа байрладаг юм. Манай эндэ нэлэнхы үргэн тала үгы гээшэ. Хүнхэр жалгаар, хада майлаар лэ даалгагдаhан малаа үбэл, зунгүй бэлшээнэбди. Харин хабарhаа эхилээд намар болотор тойроод таряалан болоходонь, хонидые адуулха газарнай нилээд бага болодог. Эгээл энэ үедэ хонидые илангаяа хананхатайгаар харууhалха хэрэгтэй. Ургаса хуряалгын hүүлдэ полиин сүлөөрхэдэнь, нэгэ бага ан-бун гэгшэбди. Одоол эндэ бүхы байhан арга шадабарияа гаргажа хүдэлхэ ёhотой. Хэрбээ энэ үедэ хонидоо эртэ гаргажа, үдэшын харанхы болотор бэлшээхэдэл, тэдэнэр hайн садаха, таргалха ха юм. Иигэжэ малаа хүшэлүүлээгүй hаа, хожом үбэлэй сагта хэдышье hайн тэжээл эдюулхэдэш, заhархагүйнь элитэ. Тиимэhээ хонидтоо намарай хүшэлэл абхуулхые оролдохо шухала. hүүлдэнь иимэ малые саг сооhоо эдеэлүүлээд, уhалаад байбал, зориhондоо заатагүй хүрэхэш.

Манай ажахыда зоотехническэ хүдэлмэри бирагүйхэнөөр ябуулагдана. Энэ юун дээрэhээ харагданаб гэхэдэ, намартаа эхэ хонид классаараа, наhаараа илгагданагүй. Минии даадаг отарын эхэ хонид элдэбын наhатай юм. Жэл бүхэндэ бидэндэ 100—200 эмэ зуhаг үгтэдэг. Тэрээн сооhоо хүса хурьгадшье ябалсажа байха. Харин энээниие буруу гэжэ тоолоноб. Буряадай хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгын институтдай ахалагша хүдэлмэрилэгшэ И. И. Соколовто энээн тушаа өөрынгөө hанамжые дурдахадамни, тэрэ намда юушье хэлээгүй hэн. Эдэ хүса хурьгадhаа олон эхэ хонид сагhаа урид түрэжэ, бидэндэ ехэл hаад түбэг ушаруулна. Тиигээдшье хурьгадынь жэжэхэн, үлбэр муу байдаг. Эдэ бүгэдые усадхахаар саг хүрэжэ ерээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов ажалай журам шангадхаха тухай тодорхойгоор тогтожо хэлээ hэн. Энэ аргагүй зүб асуудал саг соогоо харагдаhан байна. Манай коллектив партиин табиhан хараа шэглэлые ехэтэ hайшаан, ажалай журам шангадхаха, мал ажалhаа абадаг продукциингаа шанарые дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүдые хараалханхай. Эдэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ хүн бүхэнэй уялга болоно.

Бидэнэй дунда ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг хонишод яhала бии байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажахын дирекци hали-боли хүдэлөөд ябадаг хүнүүдые ажалhаань гаргаhан байна. Зарим малшад даалгагдаhан отарынгаа хонидые дутаагаабди гэлсэгшэ. Иимэ зонтой эрид тэмсэхэ ёhотой. Хонишон бүхэн бултадаа эдээн шэнги бэшэ ааб даа.

Мүнөө үедэ хонишоноор хүдэлхэ хүнүүд олдохоёо болижо байнхай. Ушар иимэhээ hаяын сагта залуушуулые малшанаар хүдэлгэхэ эрхэ байдал байгуулхаар болоо. Нэгэ газарта гурбан-дүрбэн отарын хонидые суглуулжа, комплекс болгоод, гэр байрануудые хүсэд хүрэхөөр бариха, тэрээн соогоо хүнэй хүдэлхэ hайн эрхэ байдал байгуулха талаар хэмжээнүүдые абахаар саг хүрэжэ ерээ.

Манай бригадын гэшүүдтэ шэнэ гэр барижа үгэхэмнай гэжэ найдуулhаар дүрбэн жэл үнгэрөө. Мүнөө болотор хуушан, унахаяа байhан гэр соогоо байhаарбди.

Хүршэ «Заветы Ильича» совхозой малшад бултадаа шахуу телефонтой болонхой гэжэ дуулагшаб. Бидэндэ рацишье табяа hаань, ехэл hайн байгаа гэжэ hанамаар. Үбдэхэдөө гү, али тэжээлэй дутаhалдахада, илангаяа хонидой түрэлгэн соо ямар нэгэн хэрэгэй гарахада, түбэй hууриин ошохо хэрэг гарадаг ха юм. Энэ хэрэгтэ үнэтэ саг миин hалана бшуу.

Мүнөө иигээд хониднай хурьгалжа эхилхэнь. Түрүүшын хорёод хурьган абтаад, бүри бүтэн түлжүүлэгдэжэ байнхай. Түрүүшынхеэ түл абажа байгаа бэшэ хадаа энэ харюусалгатай хүдэлмэридөө жэншэдгүй hайнаар бэлдээбди. Үдэр hүнигүй ажаллахал зон бэшэ гүбди даа.

«Мал хараhан ама тоhодохо» гэжэ хүн хэлсэдэг гээшэ. Түсэб даабаряа, социалис уялгаяа хододоо дүүргээд байхадаа бидэндэ гол түлөоhэнhөө гадна, нэмэлтэ түлбэридэ ехэ мүнгэ, хурьга, хони абадаг болонхойбди. Үнгэрhэн жэлэй дүнгөөр түсэбhөө гадуур продукци үйлэдбэрилhэндөө 19 хурьга, 7 эхэ хони, 1343 түхэриг мүнгэ абаа hэмди.

Байгша ондо недондонойхиhоо дутуугүй үрэ дүн туйлаха зорилго урдаа табяад, ажаллажа байнабди. Иигэжэ ажахынгаа хонин hүрэг эрхилэлсэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулжа ябаhандаа зол жаргалтайб.

Л. ШАРАПОВ,
Улаан-Үдын районой Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын ахалагша хонишон.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ажалай үдэр

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ

СССР-эй Алас-Дурна зүгэй ба Забайкалиин районуудтахи барилгын министерствын коллеги ба барилгын болон барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан барилгашадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолбо. Тиин «Жилгражданстрой» трестын барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин Александр Прокопьевич Бородиной толгойлдог участогай, энэл трестын барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин Василий Константинович Рубцовой бригадын коллективүүд түрүү hууринда гараhанда тоологдожо, Хүндэлэлэй вымпел, мүнгэн шанда хүртэбэ. Тиихэдэ барилга-хабсаралгын 8-дахи управлениин Александр Егорович Воронинной, «Спецстроймеханизация» трестын барилга-хабсаралгын управлениин Анатолий Петрович Маньковой бригаданууд мүн лэ түрүү hууринда гаража, Хүндэлэлэй вымпел, мүнгэн шангаар шагнагдаба. Энэл трестын барилгые оньhожоруулха 1-дэхи управлениин бульдозерой машинист Иван Федорович Онищугта «Минвостокстройн эрхим механизатор» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

А. ЯКОВЛЕВ.

ҺАЙН ШАНАРТАЙ

Прибайкалиин районой ажахынууд үнгэрhэн жэлдэ hайн шанартай hү гүрэндэ худалдандаа нэмэлтэ түлбэридэ хүртэhэн байна. Тодорхойлон хэлэбэл, «Прибайкальский» совхозой hаалишад нёдондо ... нэгэдэхи сортоор тушааhандаа 43,4 мянган түхэриг нэмэлтэ мүнгэ абаа. ...дэ ажахын ахамад зоотехник Л. В. Нечаевай үүрэ ... юм.

«Зырянский» совхозой Не...ровскэ hүнэй комплексын, ...гырска hү hаалиин фермын коллективүүд hайн шанартай сагаан эдеэ гүрэндэ тушаажа, ажахыдаа ... олзо оруулhан байна. «Ильинкинский» совхозой Покровскын hү hаалиин фермын hаалишад 1982 ондо тоhоной заводто 95 процент хүрэтэр нэгэдэхи сортын hү худалдаа.

Мүн район дотор hааhан hүеэ хүргэхэ талаар яhала ажал ябуулагдаа. Иимэ юумэ хэhэнэй ашаар үнгэрhэн жэлдэ район бүхыдөө 4651 түхэриг мүнгэ нэмэлтэ түлбэри абаhан байна.

Энэшье жэлдэ эдэ ажахынуудай малшад туйлаhан амжалтаяа бүри батадхахын түлөө оролдолго гарган хүдэлнэ.

П. ХАЛТАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы энэ жэлдэ баян ургаса абахын түлөө эдэ үдэрнүүдтэ оролдосотой hайнаар хүдэлнэ. Ажахын дүршэлтэй луговодууд К. Н. Калёных, Г. С. Козулин, Ф. И. Титов гэгшэд агромелиоративна хүдэлмэриин түсэб бэелүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитануудые оруулна. Мүнөө эдэнэрэй даадаг звенонууд өөhэд өөhэдынгөө сабшалан дээрэ 300 мянган кубометр тошо халяагаад байна. Тэдэнэр байгша ондо бүхыдөө 1 миллион кубометр тошо халяаха зорилготой юм.

ҮРГЭН ДЭЛИСЭТЭЙГЭЭР

Эдэнэй хажуугаар газарай үрэжэл hайжаруулха талаар М. Д. Бужинаевай хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал бригадын гэшүүд нютагай үтэгжүүлгэ зөөхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Тус коллектив энэ жэлдэ 20 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха hаа, hүүлэй мэдээгээр 5200 тонно органическа үтэгжүүлгэ зөөгөө.

М. БАТОМУНКУЕВ.
Улаан-Үдын район.

АМЖАЛТАТАЙ

Хойто Муяын тоннелиие зүүн порталhаань малтажа эхилhэн тоннельнэ 19-дэхи отрядай коллектив шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ эршэтэй hайнаар хүдэлжэ байнхай. Энэ тэдэнэй үнгэрэгшэ жэлэй декабрь hарада туйлаhан амжалтаяа батадхажа, үдэр бүриин дүн зэргын хэмжээн болгохо гэhэн оролдолго болоно.

1982 оной hүүлшын hарада тус отрядай Николай Л...нкын бригада хүшэр хүндэ геологическа эрхэ байдалда дабаан доогуур 61,5 метр тоннель малтажа, нормоор хараалагдаhан хэмжээгээр хоёр үлүүлээ hэн. Тиигэжэ жэлэйнь даабари 19 процентээр үлүүлэгдэhэн байха юм. Энэ амжалта малталгынгаа оньhон техникые hайнаар ...гсолтотойгоор хүдэлгэhэн ...аар туйлагдаа.

Т. БАДМАЕВА

1982 ондо, СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярай жэлдэ манай Хяагтын районой промышленна предприятинуудай коллективүүд оролдосотой шударгыгаар хүдэлжэ гараhан байна. Тиин районой промышленность арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлые эрхим hайн үрэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхөө. Бүхыдөө 28 миллион 999 мянган түхэригэй товарна продукци гаргаха түсэбөө 29 миллион 977 мянган түхэригтэ хүргэжэ, даабариhаа гадуур 941,5 мянган түхэригэй продукци худалдагдаhан байна.

Эндэ районой промышленна эгээл томо предприяти болохо Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрика hүүлэй хэдэн жэл соо эгээл түрүүшынхеэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэhэн байна. Гэхэтэй хамта тус коллектив түсэбhөө гадуур 166 мянган түхэригэй продукци гаргаhан байна. Энэ хадаа тус фабрикада нэгэ нарядаар хүдэлхэ түрүү аргын яhала ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэжэ эхилhые гэршэлнэ.

ШЭНЭ УЯЛГАНУУДЫЕ АБАНА

Мүн Хяагтын хилээмэнэй 3-дахи, Харанхын холимол тэжээлэй, Хүдэриин тоhоной, Наушкын мяханай заводуудай, районой типографиин, ой модоной оньhожоруулагдамал ажахын коллективүүд эрхим дүнгүүдтэйгээр үнгэрэгшэ жэлые түгэсхэhэн байха юм. Тиихэдэ Сүхын арhанай заводой плавиково-шпадай руднигай коллективүүд урдынгаа гээгдэлhээ гаража, жэлэйнгээ дүнгөөр нилээд урагшаа дабшаа.

Түрүү коллективүүдэй, хүдэлмэришэдэй оролдолгоор районой промышленность түсэбhөө гадуур 122,3 мянган дотор трикотаж хубсаhа, 58 мянган түхэригэй трикотажна хубсаhа гаргаhан, 65,8 мянган дүрбэлжэн дециметр арhа бэлдэhэн, 3,4 тонно кондитерска зүйл, 33,2 тонно сыр үйлэдбэрилhэн байна.

Ойн баярай жэлдэ абтаhан ажалай энэ дабшасые районой промышленна коллективүүд мүнөөшье, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ алдахагүйе оролдоно. Хүдэлмэришэ коллектив бүхэн шэнэ 1983 онойнгоо өөр өөрын социалис уялгануудые баталан абана. Үйлэдбэриингөө ашаг үрые, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, хүдэлмэриин, ниитын журам шангадхахын түлөө коллектив, хүн бүхэнэй оролдожо байхые эдэ уялганууд гэршэлнэ.

Е. СУРМАЧ.

«АЛДУУНУУДЫЕ АНХАРБАЛ, ДАРЫ УСАДХА!»

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

Үнгэрhэн жэлэй декабрь hара соо «50 лет Октября» совхозой Ородой МТФ-эйн коллектив муу бэшээр ажаллажа гараа юм. Түсэбэйнгөө ёhоор 113 центнер hү гүрэндэ тушааха аад, энэ үрэ дүнгөө 140 центнертэ хүргэжэ шадаа. Тиихэдэ шанарайнь hайн байhан дээрэhээнь тэрэниие 160 центнер гэжэ нэмээн тооложо абаа бшуу. Юрэдөөл, арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй hүүлшын hарын дүнгөөр hүнэйнгөө сэбэрые ба шанарые эрид дээшэлүүлhэн Ородой фермынхид энэ үрэ дүнгөөрөө район соогоо түрүү hуурида гаража, КПСС-эй райкомой болон районно Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотада хүртэhэн, 100 түхэриг мүнгэн шан абаhан байна. Тиихэдэнь:

— Ородойхидой тушааhан hүн нэгэдэхи сортоор абтана. Тиихэдэ тоhолигынь 4,4 процент болоно. Энэмнай эрхим hайн гээшэ, — гэжэ Хэжэнгын тоhо-сырэй гол заводой директор А. П. Касаткинай хэлэжэ байhые hанаандаа оруулаа hэмди.

Тобшолон хэлэхэдэ, ородойхид hү гүрэндэ тушааха декабрь hарынгаа түсэбые 145 процентдэ хүргэжэ, ехэ амжалта туйлаа бшуу.

Зүгөөр жэлэй туршада эндэхи hаалишад жэгдэ hайн хүдэлөө гэхын яашье аргагүй. Тэрэниие иимэ тоо баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ. Ородой фермэ түсэбөөр хараалагдаhанhаа аяар 642 центнер бага hү үйлэдбэрилөө. Тиихэдэ гүрэндэ 181 центнер энэ үнэтэ продукци дутуу тушаагаа бшуу.

Иимэ жэгдэ бэшэ үрэ дүнгүүд тухайлаа Ородой МТФ-эйн hаалишад ямар hанаа бодолтой хаб? Юундэ декабрь соо туйлаhан амжалтанууднинь юрэнхы үрэ дүндэнь ямаршье нүлөө үзүүлээгүй гээшэб?

Эдэ, мүн бусадшье асуудалнуудта харюу бэдэржэ, тиишэ зоригдоо бэлэй.

...Сагаан дабаа дабаад Ородой голдо ороходомнай сагаан жэбар тооhоржо байба. Тиигэбэшье hаа, агаарай амин дулаан. Хон-жэн hууринай гэрэй хоолойнуудhаа утаан hуунагтана. Харин МТФ-эйн газаа хүлгөөтэй.

— Тиигэнгүй яахаб, үглөөнэймнай hаам дүүрэжэ байна бшуу. Үнеэднаишье түлэг тугаллажа захалаа, — гэжэ фермые даагша Д. Галданова хөөрэнэ. — Одоолшье hүн далай салгидахань гээшэ...

Фермые даагшын иимэ баяртай хүхюун байhаниинь ойлгосотой. Декабрь hарада туйлаhан амжалтаараа бүхы коллективынь урмашанхай, сэхыень хэлэхэдэ, эршэтэй, дэлисэтэйгээр ажаллажа байна бшуу. Эдэ үдэрнүүдтэ Ородой hаалишад сүүдхэдээ дунда зэргээр 6—6,5 центнер hү hаана. Энэнь нёдондо жэлэй январь hарынхиhаа нэгэ бага дээшээ болоно.

— Хэды үнеэд январь hара соо тугаллахаб? —гэhэн асуудалдамнай, нүхэр Галданова тоб гэмэ харюу үгэбэгүй. Нилээд удаан бодолгото болоhонойнгоо удаа:

— Гушаад тойрон үнеэд тугаллаха гэжэ hананаб. Февраль hара соо мүн лэ тэды шэнээн, — гэhэн харюу соностобо.

Эгээл эндэhээ Ородой МТФ-эйн ажалдахи алдуу дутуунууд элиржэ эхилээ hэн. Жэшээлхэдэ, тэрэл фермые даагшын хэды үнеэдэй тугаллаха ушарые мэдэхэгүй байhаниинь гайхалтай бэшэ гү? Ушар шалтагааниинь hурагшалхадамнай, Ородой МТФ-дэ техник-үрэжүүлэгшын үгы дээрэhээ, малай зоотехническэ тодо hонор бүридхэл хэгдэдэггүй байшоо.

Үшөө нэгэ тон шухала зүйл болохо тэжээлэйнь рацион абажа харая. Фермын улаан булан соо үлгөөтэй самбар дээрэ аржытар, соносхол мэтээр, бэшэгдэhэн тайлбари уншанабди. Тэрэнэй ёhоор, эдэ үдэрнүүдтэ үнеэн бүхэндэ 4 килограмм hолоомон, 4 килограмм үбhэн, 15 килограмм силос, 2 килограмм холимол тэжээл үгтэхэ байгаа.

— Үнэн дээрээ юун тиимэ юумэн байха hэм, —гэжэ hаалишад дарья табилдан буруушааба. — Саарhан дээрэл гоё ааб даа. Үбhэн гээшынь хоёр нюдэндөө хараагүйбди. Һолоомо hаянайл асардаг болобо гээшэ ха. Харин сенаж Аралhаа зөөдэг аад, саг үргэлжэ таhалдуулна.

Иимагтал холимол тэжээл силос хоёр рационой ёhоор үдэр бүри үгтэдэг байба.

— Теэд силосоймнай шанар ехэл бирагүй даа, —гэжэ hаалишан Г. Соловьев хөөрэлдөөндэ оролсобо. — Юуб гэхэдэ, эрхим hайнаар ургуулhан кукуруза наран сэсэг хоёроймнай холисо эртын хюрууда сохюулшоо бшуу. Тиимэhээ хэдышье ехые үгэхэдэмнай, hүнэй шанар ба хэмжээн дээшэлдэнэгүй.

Соловьев зүб хэлэнэ даа. Гансашье бирагүй шанартай силос бэшэ, зарин тэжээлээ буйлуулангүй, тэрэ зангаарнь хаяжа хүрэдэг ушарынь баhа бии. Ту... үүргэ дүүргэдэг бэшэ.

— Тэрээнhээл болоно hаалимнай муртэй дээшэнэгүй, — гэжэ hаалишан тобшолол хэнхэй.

Мүнөө дээрээ ондоо тэжээлэй кухни гансал шэнэ бурдууг шанадаг болоо. Тиихэдэ hолоомо ууралда дэбтээдэг, хэршэжэ үгэдэг hайн заншал үни мартагданхай. Энээн тушаа үнөөхил Д. Галдановаhаа асуухада, баhал тодорхой харюу абаагүйбди.

Нүгөө талаhаа, совхозой ахамад мэргэжэлтэд Ородой МТФ-эйдэ тохёолдоhон байдал тушаа огто hанаагаа зобоногүй гэжэ шүүмжэлэлтэй. Һү үйлэдбэрилхэ талаар ажахын гол технолог —совхозой ахамад зоотехник нүхэр Ханхабаев манай Ород нютагта харагдахаяа болинхой гэhэн гомдол hаалишад оруулна. Тэрэньшье гүнзэгы үндэhэтэй. Угайдхадаа өөрынгөө зохёоhон рационой хэр зэргэ фермэнүүдтэ нэбтэрүүлэгдэжэ байhаар Георгий Степановичай hонирходоггүйнь бүри гайхалтай.

Фермэ соогуурнь ябажа харахада, тэндэ ариг сэбэрэй сахигдадаггүй абаhаар нюдэндэ тороодхино. Үнеэдэйшье түхэл шэнжэ зүдэрүү. Тэдэниие огто арилгадаггүй юм байна гэжэ hэжэглэмээр.

—Арилгаха гэхэдэ, хюhуур-щётко олдохогүй, —гэжэ hаалишан О. Буденина мэдүүлбэ. — Өөрынгөөшье мүнгөөр абаха hэмди, зүгөөр магазинуудта тиимэ юумэн байдаггүй.

— Гансашье сэбэрлэхэ бэшэ, үнеэдые угааха хэрэгтэй, —гэжэ энэ фермын эгээн дүй дүршэлтэй hаалишан Елизавета Далаевна Кузьмина hануулна. —Теэд тиимэ зоргоной уhан байхагүй. Хүнэгөөр зөөжэ, хорёод үнеэ угааха гээшэ нэгэ хүнэй хүшэ хүрэшэгүй хэрэг ааб даа. Угаахадашье, гурба-дүрбэ хоноод үнөөхиеэл болошодог, юундэб гэхэдэ, hүниин харуулшад уялгаяа хайша хэрэг дүүргэнэ бшуу.

Эдэ хэлэhэн үгэнүүдhээнь тобшолходо, Ородой фермэдэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөө олон байhаар. Тиимэhээ: «Алдуунуудые анхарбал, дары усадха!» гэhэн айхабтар үнэн үгэ hануулагдаха байна. Баримталан хэлэхэ гээшэ, hаалишад, малшад, фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг бшуу.

...«50 лет Октября» совхоз hү гүрэндэ худалдахаар үнгэрhэн жэлэйнгээ түсэбые 111 процент дүүргэhэн. Зүгөөр энэ ажахын юрэнхы амжалтада Ородой-Адагай фермын коллективэй хубита илангаяа ехэ байгаа. Тэндэхи hаалишад түсэбhөө гадуур 241 центнер hү үйлэдбэрилжэ, 642 центнер түсэбhөө гадуур тушаажа амжаа юм. Тиихэдэ Ородой-Адагай МТФ-эйн hаалишан бүхы ородойхидто орходоо, hаамхай үнеэн бүриhөө 215 килограммаар ехэ hү абажа шадаа.

Тус ажахы хоёрхон лэ фермэтэй. Тэдэнь тад ондоо үрэ дүнгүүдтэй байна гэжэ тобшолхо зуураа, дунданинь социалис мүрысөөн hулаар эмхидхэгдэнхэй, дүй дүршэлые халан абалга, тоогдоногүй гэжэ тэмдэглэхэ ушартай болонобди. Саашадаа иимэ эрхэ байдалтай эбсэнгүй, Ородой фермэдэ hү haали эрид дээшэлүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалжа бэелүүлхэ, дээрэ дурсагдаhан алдуу дутуунуудые дары усадхаха, тиигэжэ үнгэрhэн жэлэй декабрь соо туйлагдаhан амжалтануудые арьбадхаха саг тулажа ерээ бэшэ гү?

А. ЧИМИТОВ,
«Хэжэнгын гол» газетын хүдөө ажахын таhагые даагша.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ШАДАМАР ХҮДЭЛМЭРИИН АША ҮРЭ

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой вагоно-кузовной цехэй партийна организаци политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шадамар бэрхээр, холын хараатайгаар ябуулдаг байна. Тиимэһээл тэдэнэр ажалша коллективэйнь урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ һайнаар нүлөөлнэ бшуу.

Цеховэ партийна тус организацида 46 коммунистнууд ородог юм. Тэдэнэй 60-аад процентнь үйлэдбэриин гол ажалда хүдэлдэг. Энэ ушар хүдэлмэришэдэй, бүхы дээрээ цехэй жэгдэ һайн, бүтээсэтэй ажалда сэхэ хабаатай гэхэдэ огто алдуугүй. Тиихэдэ партбюро нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, эдэбхитэй коммунистнуудые бригадираар томилхо ябадалда анхаралаа торитойгоор хандуулдаг байна. Жэшээ болгон, коллективэйнь харюусалгатай участогай ажалай зарим тала дээрэ тогтоё. Тус участогаархидай ажал хэрэгүүд бүхы вагон-заһабарилгын үйлэдбэридэ ородог цехүүдэй түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэлгэдэ сэхэ хабаатай. Тиимэһээ партбюро үйлэдбэри дээрэ партийна нүлөө батадхахын тула һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ ажалладаг түрүүшүүлэй дундаһаа хэдэн хүнүүдые партиин гэшүүндэ абаа. Тингэжэ партийна бүлэгтэнь орогшодой тоо 6 коммунистаар олошорһон байна. Тус бүлэгэй КПСС-эй гэшүүдэй 6-ниинь бригадые хүтэлбэрилдэг. Тэрэшэлэн цехэй мастернуудай олонхидынь коммунистнууд юм. Жэшээ болгон дурдабал, ахалагша мастер В. А. Голдин партиин гэшүүн. Тэрэ тон түрүүн слесареэр эндэ хүдэлжэ эхилһэн намтартай. Ажалдаа түргөөр дуршэһэн, нүхэдтөө хүндэтэй болоһон тула нүхэр Голдин мастераар томилогдоо һэн. Һүүлээрнь үшөө саашаа дэбжүүлэгдээ. Мүнөө коммунист Голдин үйлэдбэриин орёо асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха, хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй хүтэлбэрилэгшэ болоод ябана бшуу.

Тус парторганизациин секретарь тухай нэгэ хэды үгэ эндэ хэлэлтэй. ЛВРЗ-гэй вагоно-кузовной цехэй партийна организациин секретаряар В. П. Михайлов һунгагданхай. Тэрэ эндэ 1966 онһоо хойшо хүдэлжэ байна. Владимир Петровичой партида ороходо, тиихэдэ цеховэ партийна организациин секретарь байһан П. И. Баторов зууршалга бэшэжэ үгэһэн юм. 1973 ондо КПСС-эй гэшүүн болоһон В. Михайлов цехэй комсомолой организациин секретаряар хэдэн удаа һунгагдаһан байдаг. Мүн тэрэ олон жэлэй туршада партийна бюрогой гэшүүн байһан. Нэгэ газарта удаан саг соо хүдэлжэ байһан коммунистын үгэ хүндэтэй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Энэ цехэй партийна организаци комсомол, залуушуулайнгаа ажал хэрэгүүдые шадамараар хүтэлбэрилдэг гэжэ онсолхо хэрэгтэй. Залуу коммунист А. Бубаев комсомолой организациин секретаряар хоёрдохи жэлээ удаа дараалан һунгагданхай. Цехэй комсомолой организацида ВЛКСМ-эй 30 гэшүүн ородог юм. Эдэбхитэй, үүсхэлтэй коммунистын ударидаһан организаци мүнөө заводойнгоо комсомолой организацинуудай дунда мэдээжэ болонхой. Энэ цехэй хүбүүд, басагад комсомолой дайшалхы отряд эмхидхэжэ, горитой хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Тиихэдэ комсомолой организаци хүдэлмэришэдэйнгөө ажаһуудаг байрада һонирхолтой үдэшэ болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай. Тэрэшэлэн цехэй залуу үетэн 13-дахи һургуулида, 173-дахи хүүгэдэй саадта шефскэ туһаламжа үзүүлдэг болонхой. Үнгэрһэн жэлдэ комсомолой гэшүүд, гурбан түрүү хүдэлмэришэн КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа. Тиихэдэ үшөө нэгэ комсомолец партиин гэшүүндэ кандидадаар абыт гэһэн мэдүүлгэ бэшээд байна. Энэ цехэй комсомолой ба партийна организацинууд эдэбхитэй комсомолой гэшүүдтэ ба залуу коммунистнуудта саг үргэлжэ даабари үгэдэг гурим наринаар сахидаг. Цеховэ парторганизаци комсомолой организациин хүдэлмэридэ хододо туһалжа байдаг, саг соонь зүбшэл заабари үгэдэг байна. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлэй намар партийна бюро цехэй комсомолой организациин хүдэлмэри тухай тоосоо шагнажа, хүдэлмэриинь саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан байгаа.

Дээрэ нэрлэгдэһэн эдэ бүгэдэ хүдэлмэриин аша үрэ үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ зохидоор нүлөөлдэг байна. Тиимэһээ ЛВРЗ-эй вагоно-кузовной цех һүүлэй үедэ түсэбтэ даабаринуудаа заатагүй саг болзор соонь дүүргэжэ шадана бшуу.

Д-Р. ДАМБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) ЛВРЗ-гэй вагоно-кузовной цехэй партийна организациин секретарь В. П. Михайлов, энэ цехэй комсомолой комитедэй бюрогой гэшүүн, дайшалхы отрядай хүдэлмэрине хүтэлбэрилэгшэ Г. Полуянов, цеховэ партийна организациин секретариин орлогшо Н. В. Наталенко гэгшэдые харанат.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

ХОДОДОО ЭРХИМ ЯБАДАГ ЛЭ

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта Валентина Алексеевна Степанова 1960 онһоо бүд нэхэгшээр хүдэлдэг юм. Залуу басаган түрүүшээр транспортировщигоор хүдэлһэн, удаань бүд нэхэгшэ болоһон намтартай. Орёо нарин нэхэлгын онһото станогуудай «нюусануудые» тайлбарилха гэжэ оролдодог, нэхэгшэдһээ энэ тэрэ юумэ һураад һаладаггүй залуу басаганай эрмэлзэлые предприятиин захиргаан анхаржа, бүд нэхэгшын һурагшаар тэрэниие табиһан байгаа. Ажалдаа үнэн зүрхэнһөө дурлаһан басаган хүдэлмэридөө шунажа ороо һааб даа. Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй, мүн ахамад нүхэдэй һургаал заабари Валиин мэргэжэлээ шудалха хэрэгтэ аргагүй ехэ удха шанартай байгаа бэлэй.

Тэрэ гэһээр олон жэл үнгэрөө. Мүнөө Валентина Алексеевна дээдэ гарай мэргэжэлтэн, шадамар бэрхэ бригадир гэжэ комбинат соогоо суурханхай. Габшагай шанга ажалайнгаа түлөө «Коммунис ажалай ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан байна.

В. Степановагай хүтэлбэрилдэг бригада предприятиингаа түрүү коллективүүдэй нэгэн юм. Тус бригада анхан 180 ээрсэгүүдые хангадаг һаа, хоёр жэлэй саана 225 ээрсэг дээрэ хүдэлдэг болонхой. Тиимэһээ гэшүүдэйнь харюусалга, мүн ажалайнь бүтээсэ эрид дээшэлһэн, ажалай болон нииитын журам һайжарһан байха юм. Тингэжэ энэ коллектив «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёр хахад жэлэй даабарине хоёр жэл соо сүм дүүргэхэ» гэһэн Лаптевагай ударидадаг бригадын үүсхэлые дэмжэхэ арга боломжотой болоһон байгаа. Абаһан үндэр уялгануудаа бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлөөд, Эхэ оронойнгоо алдарта ойе ажалдаа амжалтатай угтаа һэн.

Бригадынгаа амжалтада ажалай түрүүшүүл горитойхон хубитаяа оруулаа. Тэдэниие нэрлэбэл, Н. Щедренко, О. Балагина, Л. Пестрякова гэгшэдые дурдалтай. Теэд коллективэй журам, ажалай бүтээсэ, мүн түсэбэй дүүргэлтэ хадаа нэн түрүүн хүтэлбэрилэгшэһөө үндэһэтэй гэжэ мэдээжэ. Бригадир Валентина Алексеевна үнгэрһэн жэлэй хубиингаа түсэбые бүри октябриин 13-да, харин түсэбтэ табан жэлэй хоёр жэлэй түсэбые августын 1-дэ сүм дүүргэһэн габьяатай. Хүтэлбэрилэгшын иимэ габшагай ажал бригадын гэшүүдтэ еһотой жэшээ болоно.

Валентина Алексеевна гансахан хүдэлмэридөө оролдоод ябадаггүй, мүн ниитынхиье хүдэлмэридэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа байдаг юм. Суг хүдэлдэг нүхэдынь тэрэниие профсоюзай цехэй комитедэй гэшүүнээр һунганхай.

Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ ОМОГОРХО

Бүхы совет араднай, дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэн тээмэндэ манай гүрэн—ССР Союзай байгуулагдаһаар 60 жэлэй алдарта ойе һүр жабхалантайгаар тэмдэглээ гээшэ.

Эгээл арбан жэлэй саада тээ СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ гэһэн хүндэтэ нэрэдэ хүртэһэн манай совхозой ажалшад, малшад баһал үйлэдбэриингөө бүхы һалбаринуудта һайн үрэ дүнгүүдые туйлахын, энэ алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэжэ,зарим тэды амжалтатай ерээ һэн.

Тиимэһээ түрэл ажахынгаа үйлэдбэриин гол түшэг тулгуури боложо, нютагайнгаа баялигые үргэдхэн нэмээдэг, харюусалгата хэрэгтээ коммунис ёһоор хандадаг, ажалдаа үльгэр жэшээ харуулжа, олон нүхэдөө урагшань дахуулжа ябадаг түрүүшүүл тухайгаа һайн һайхан үгөөр дурдаха хүсэл түрэнэ. Малшадайнгаа оролдосото ажалай ашаар совхоз район дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ һара, квартал бүхэндэ, мүн жэлэй дүнгүүдээр һайн амжалта туйлан, КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хэдэн дахин хүртөө һэн. Мүн республикынгаа Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээбди. Тиихэдэ бүри 1980—1981 онуудай үбэлжэлгын үедэ адууһа малай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээд, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илалта туйлаһанайнгаа түлөө манай ажахын коллектив КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг ба Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһаниинь мэдээжэ. Мүн 1981 ондо экономико болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые бэелүүлэн Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ илажа гараһан манай совхоздо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй Диплом барюулагдаһан юм.

Үшөө нэгэ үндэр шагнал тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зорилготойб. Совхозой Мэлын һү һаалиин фермын коллектив (хүтэлбэрилэгшэнь коммунист Петр Санжиевич Санжиев) нёдондо һайн дүнгүүдтэй гараа. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэл тус фермынхид һү һааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 400 центнер сагаан эдеэ үйлэдбэрилөө. Түсэбөөр хараалагдаһанһаа 720 центнерээр ехэ һү гүрэндэ худалдаад, район доторoo түрүү һуури эзэлһэн юм. Совхозой бүхы һаалишад 1982 ондо гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ даабарие хоёр һараар урид дүүргэхэ гэһэн үүсхэл район доторoo гаргаһан һаа, хэлэһэн үгэдөө баһал хүрөө. Сагаан эдеэ гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые август һарада бэелүүлээди. Ажахы бүхыдэнь 7600 шахуу центнер һү үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ хамта 6300 гаран центнер сагаан эдеэ худалдаа.

Иимэ баясама амжалтанууд хадаа тус фермын мал адуулагша коммунист Буда Дымбрылович Цыренжапов, лаборант-зоотехник, КПСС-эй гэшүүн Мария Дамдиновна Зундуева, һаалишад — совхозой 1-дэхи отделениин партийна организациин бюрогой гэшүүн Валентина Баировна Цыренова, фермын партийна бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ Цырен-Долгор Памаевна Доржиева, баян дүй дүршэлтэй Санжай-Ханда Цыреновна Ринчинова болон бусадай үсэд оролдосотой ажалай үрэ дүн болоно.

Тарган мяха ехээр абажа гүрэндэ худалдаха хэрэг манай ажахын үйлэдбэриин гол шэглэл болоно. Энэ һалбарида ажахын диилэнхи олон хүнүүднай хүдэлдэг гээшэ. Малшадаймнай дунда район соошье мэдээжэ болоһон түрүүшүүл олон. Тэдэнэй дундаһаа республикын габьяата малшан, манай эрхим тугалшан

МАЛ АЖАЛ — онсо тухала һалбари

Мария Жаповна Бадмаевае онсолон нэрлэхээр. Район доторoo эгээн түрүүлэн тэрэ тугалнуудые амяарлагдашаһан боксово түхэлэй байрада байлган харууһалха арга хэрэглэжэ эхилһэн юм. Тэрэ гэһээр Мария Жаповна нэгэшье толгой гарзада оруулаагүй байна. Дүй дүршэлтэй, шадабари ехэтэй энэ малшан бодолготойгоор хүдэлмэрилжэ, тугалнуудайнгаа шэгнүүрые тус бүридэнь жэлдээ сүүдхын дунда зэргээр 680—713 граммаар нэмээдэг. Энэ хадаа манай республика дотор нилээд һайн дүнгүүдэй нэгэн болоно.

Мария Жаповнагай дүй дүршэлые бидэнэр ажахыдаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдонобди. Тиимэ хараатайгаар Борто тосхоной хажууда шэнэ 6 дал бодхоогообди. Энэ байрануудые манай барилгашад тон бага гаргашатайгаар, богони болзорто бүтээгээ юм. Нэгэ далай барилгын сэн 9 мянган түхэригтэ хүрэнэ. Комплексдо түрүүшынхиеэ нэгэ доро 834 жэжэ мал харууһалагдана. Тусхайлбал, тэндэ тугал, буруунууд бүлэг бүлэгөөрөө байлгагдажа, ехэдхэгдэһэн тэжээлэй рационоор эдеэлүүлэгдэнэ. Мүнөө үедэ тэндэхи байранууд соо дулаа үгэхэ, бүлеэн үһаар хангаха түхеэрэлгэнүүдэй тодхогдоодүйшье һаань, тугал, буруунуудай шэгнүүр һайла горитойгоор дээшэлүүлэгдэнэ. Тэдэ малые тобир тарганаар үбэлжүүлжэ, зунай бэлшээридэ тус бүриинь 230—250 килограмм шэгнүүртэйгээр гаргаха зорилготойбди. Тиигэжэ буруу, хашарагууд нэгэл үбэлэй, хоёр зунай үедэ харууһалагдаад таргалуулагдажа, тус бүридөө 330—350 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушаагдадаг болохо байна. Иигэжэ мал ажалай гаргаша доошолуулагдаха, продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулагдаха зэргэтэй. Энэмнай хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ арга зам болоно бшуу.

Совхозойнгоо адууһа малай тоо толгойе олошоруулха, тарган мяха, тоһолиг ехэтэй һү горитойгоор үйлэдбэрилдэг болохо хэрэгые манай үнинэй малшад амжалтатайгаар шиидхэлсэнэ. Жэшээнь, Ханда Бадмаевна Шагжиева, Доржо Хажитович Жагбаев, Даба Санжиевич Цыренов, залуушуул Анатолий Дашиев, Даша-Даба-Цыренов, Сергей Дашиев болон бусад жэл бүхэндэ түл олоор абана, малаа һайнаар таргалуулна. Малшан Галсан Садаевна Садаевада «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Нёдондо совхоздо зуун үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 83 тугал абтаһан һаань, тэрэ үнеэн бүхэнһөө 90 гаран тугал абаа. Адуушад, КПСС-эй гэшүүд Даша-Цырен Цыденович Раднаев зуун гүүнһээ 100 унага, Даниил Галсанович Данзанов зуунһаа 90 унага абажа түлжүүлээ юм.

Энэ ябажа байһан малай үбэлжэлгые совхознай һайн бэлэдхэлтэйгээр эхилээ һэн. Үбһэ тэжээл гүйсэд хүрэхөөр бэлэдхэгдээ. Илангаяа сенаж, зелёнко, таримал ногоонуудые нөөсэлэлгэ жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Юуб гэхэдэ, манай ажахыда жэл бүри 200—250 гектар шэнэ газар һайжаруулагдажа, ашаглалгада оруулагдадаг. Адууһа малдаа үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэхэ хэрэгтэ бүхы ажалшаднай үбгэн залуугүй габшагайгаар хабаадалсадаг. Наһанайнгаа амаралтада гараһан ажалай болон дайнай ветеранууд Дэмбрэн Бадмаевич Жапов, Жамсаран Ломбоевич Ломбоев, Лубсан Жамсуевич Чимитов, Жамьян Дымбрылович Дымбрылов болон бусад гэр бүлөөрөө үбһэ хуряалгын түс-

МҮНӨӨ ҮЕЫН ХҮН — ГОЛ ГЕРОЙНЬ

Амар дээрэхи хотын уран зураашa — график В. Чайка революционно шэн габьяагай үеһөө үедэ дамжуулагдадаг тухай элеэр харуулжа шадаба. Суута Волочаевкын гүбээе добтолгодо хабаадагшад болон БАМ-ай Зүүн участогай барилгашад тухай хөөрэһэн бүтээлнүүдые тэрэ байгуулаа юм. Энэ темые һайнаар харуулһанай түлөө Чайка Хабаровска хизаарай комсомолой шанда хүртэһэн байна.

Ургал — Постышево гэһэн участогаар саг үргэлжэ ябадаг болоһон поездые угтахые уран зураашаниие урижа, Сулук һууринай хүн зон лауреадые түрүүлэн амаршалһан байна.

Түрэл хизаарай намтарай бэшэгдэдэг газарта уран зурааша заатагүй байдаг. Охотскын загаһашадай болон тунгус модо бэлэдхэгшэдэй ажабайдалһаа абтаһан зураглалнууд, нанаецуудай тосхонуудай пейзажнууд альбомуудтань бии. «Хабар: шүлэгүүд болон дуунууд», «Залуу наһан», «Амар тухай онтохон», «БАМ-һаа ерэһэн бэшэгүүд» гэһэн графическа бүтээлнүүдые тэрэ байгуулһан байна. Тэдэнь зональна, республиканска, бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ харуулагдаа һэн. Хүдэлмэришэдэй болон хүдөөгэй соёлой байшангуудай зурагай галерейнүүдтэ автор олон зурагуудаа дамжууланхай.

Амарай мүнөөнэй тосхонуудай тариашадта зорюулагдаһан графическа бүтээлнүүд дээрэ В. Чайка мүнөө хүдэлнэ.

Хабаровск. (ТАСС).

ҮйлэДБЭРИДЭ ерэжэ, ажалайнгаа намтарые эхилһэн залуухан басагад, хүбүүдые ажалай ветеранууд шефтээ абажа хүдэлдэг ёһо гурим манайда заншалта боложо тогтонижонхой гээшэ. Энэ хадаа гансашье залуушуулай мэргэжэл шудалалгада туһалдаг бэшэ, мүн тэдэниие коммунис үзэл болдолтойгоор хүмүүжүүлжэ, ажалай бата халаан болголгодо туһална бшуу.

ЗАЛУУШУУЛДА — ОНСО АНХАРАЛ

Энээниие Онохойн модоной комбинадайхид мүнөө һайнаар ойлгонхой. Эндэ комбинадай парткомой гү, али профсоюзай комитедэй заседани дээрэ нэн түрүүн һурган хүмүүжүүлгын асуудал саг үргэлжэ хэлсэгдэдэг байна. Һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эндэ нарин эмхидхэлтэйгээр ябуулагдадаг юм. Комбинадай бүхы зуу гаран һурган хүмүүжүүлэгшэд тусхай соведэй хүтэлбэри доро хүдэлдэг. Энэ һурган хүмүүжүүлэгшэдэй совет 18 хүнһөө бүридэнэ. Тэрэниие хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын һургуулиин дүршэлтэй багша В. А. Брындина толгойлдог юм. Мүн тиихэдэ комбинадай цех бүхэн өөр өөрын һурган хүмүүжүүлэгшэдэй соведтэй болонхой. Жэл бүри эдэ соведүүд хэһэн хүдэлмэри тухайгаа комбинадайнгаа профсоюзай комитедтэ тоосодог.

Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй үдэр бүриин хүдэлмэридэ туһалха тусхай хэмжээнүүд эндэ баталагданхай. Тэдэнэй хоорондын социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдонхой. Мүрысөөнэй түрүүшүүл дамжуулгын вымпелнүүдээр шагнагдадаг. Жэл бүри комбинадта «Залуушуулай эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэ», «Һурган хүмүүжүүлгын талаар эрхим цеховэ комитет», «Эрхим мастер-хүмүүжүүлэгшэ», «Һурган хүмүүжүүлэгшын эрхим булан» гэхэ мэтэ конкурснууд үнгэргэгдэнэ. «Эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэд» гэһэн Хүндэлэлэй тусхай самбар хэгдэнхэй.

Һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине эрхимээр ябуулдаг коллективүүдшье эндэ олон. Жэшээ болгон заһабарилгын-механическа мастерскойн коллективые нэрлэлтэй. Эндэ һурган хүмүүжүүлэгшэдэй цеховэ соведые Г. А. Пупышев толгойлдог юм. Эндэхи бүхы һурган хүмүүжүүлэгшэд булта баян дүршэлтэй, үндэр мэргэжэлтэй зон. Жэшээнь, Г. А. Пупышев өөрөө 5-дахи разрядай токарь, 15 жэлдэ һурган хүмүүжүүлэгшээр хүдэлнэ. Энэ хугасаа соо тэрэ хори гаран хүниие мэргэжэлдээ һургаһан байха юм. Тэрэнэй түрүүшын һурагшад мүнөө үндэр мэргэжэлтэд, өөһэдөө һурган хүмүүжүүлэгшэд болонхой. Жэшээлбэл, Петр Слепнев техникум дүүргэжэ, мүнөө хүтэлбэрилхы ажалда дэбжүүлэгдэнхэй. Николай Хомяков үндэр мэргэжэлтэ токарь, халаан бүриингөө даабарине саг үргэлжэ 115—120 процент дүүргэн хүдэлхэһөө гадна, технологическа институтда заочноор һурана, Георгий Филиппов Красноярска лесотехническэ институдай студент.

Һурган хүмүүжүүлгын талаар хэгдэдэг бодомжотой нарин хүдэлмэри эрхим үрэ дүнгүүдые харуулна. Үйлэдбэриин түсэб саг үргэлжэ дүүргэгдэдэг болоо, хүдэлмэришэдэй ажалһаа гараха ушар үсөөрөө, ажалай журамшье шангадаа. Энэ хүдэлмэриин дүнгөөр харахада, үйлэдбэридэ ерэһэн залуу хүдэлмэришэдые ажалай ветерануудай шефтээ абажа, анхаралтай наринаар һурган хүмүүжүүлээд байбал, тэдэнэр нэгэ-хоёр жэл болоходо дүршэлтэй хүдэлмэришэдэй зэргэдэ дүүрэн эрхэтэйгээр жагсаха байна.

Н. ОРЛОВ,
ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой таһагые даагша.

АГИТАТОР, ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААН-БАЙГУУЛХЫ ХҮС

Агууехэ багша В. И. Ленинэй захяа заабаринуудые дүүргэжэ, Сибириие оронойнгоо зүүн зүгтэхи хүсэ ехэтэ түшэг тулгуури, экономико болон соёл культурын талаар үндэр хүгжэлтэтэй хизаар болгохо хараа шэглэлээ Коммунис парти, Совет правительство удаа дараалан эршэмтэйгээр бэелүүлнэ. «Гайхамшаг һайхан хизаар. Ерээдүйн ехэ хуби заяатай»,— гэжэ В. И. Ленинэй уридшалан хэлэһэн үгэнүүд бодото хэрэг болон мүнхэжэбэ.

Хүгжэлтэ түгэс социализмын эрхэ байдалда Сибириин үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлгэ хадаа бүхэсоюзна удхa шанартай болонхой. Арадай ажахын нэгэдэмэл комплекс соо СССР-эй арадуудай ахадүүгэй хани барисаанай материальна үндэһэ һуури болохо Сибириин экономическа районуудай үүргэ улам дээшэлнэ. КПСС-эй съезднүүдэй шиидхэбэринүүд, мүн арадай ажахын түсэбүүд дотор саашадаа тодорхойлогдон хүгжөөгдэһэн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые комплексноор, хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн Советскэ Союзай Коммунис партиин ленинскэ хараа шэглэлэй бэелүүлгэдэ ороноймнай арадууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ тэмдэглэе.

Хүгжэлтэ түгэс социализмын үе сагта Эхэ ороноймнай агууехэ хизаар—Сибириин байгаалиин баялигые ашаглаха талаар түүхын гайхамшагта шэнэ арга боломжонууд нээгдээ бшуу. Эдэнэй толотомо гэршэнь хадаа партиин XXI—XXVI съезднүүдэй шиидхэбэринүүд, һүүлэй арба—арбан табан жэлэй туршада КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталан абаһан тогтоолнууд болоно. Тодорхойлбол: «Баруун Сибириин нефть олзоборилдог промышленностиие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ талаар хэмжээнүүд тухай» (1969), «Красноярска хизаарай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые 1971—1980 онуудта саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» (1971), «Алас-Дурна зүгэй болон Зүүн Сибириин экономическа районуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» (1972), «Байгал-Амарай түмэр замай барилга тухай» (1974), «Тувын АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» (1976), «Канско-Ачинска түлишын-элшэ хүсэнэй комплексые байгуулха тухай» (1979), «Хойто зүгэй үндэһэ яһатанай ажаһуудаг районуудые саашадань экономическа болон социальна талаарнь хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» (1980), «Красноярска хизаарай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые 1981—1990 онуудта саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай», «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» (1981 он) тогтоолнууд болоно. Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ парти болон правительствын онсо анхарал хандуулжа байһан тухай Л. И. Брежневэй Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй районуудаар аяншалжа ябахадаа хэлэһэн үгэнүүд гэршэлнэ.

Сибириин арадай ажахын хүгжэлтэдэ Совет гүрэн асари ехэ һомололгонуудые хэнэ. Энэ хадаа бүхы Советскэ Союзай, ороноймнай бүхы арадуудай хамтын хубита болоно гээшэ. 1959 онһоо 1965 он болотор Яхадтай хамта Сибирьтэ 30,9 миллиард түхэриг гаргашалагдаа, 1966 онһоо 1970 он хүрэтэр 40,7 миллиард, 1971 онһоо 1975 он болотор 61,5 миллиард, 1976 онһоо 1980 он хүрэтэр багсаамжалхада—80 миллиард түхэриг үгтэһэн байха юм. Тиигэжэ һүүлэй хорин жэлэй туршада Сибириин хүгжэлтэдэ 200 миллиард түхэриг зорюулагдаба. Энэнь энээнһээ урда тээхи 40 жэлэйхиһээ 10 дахин ехэ болоно.

Эдэ тоо, баримтанууд хадаа агууехэ байгуулалтын үйлэ хэрэгүүдые гэршэлэн харуулна. Энэ юун бэ гэхэдэ: Тюмениин—нефть болон газ, Яхадай алмаз болон шудуун нүүрһэн, Усть-Илим—КАТЭК гэжэ тэмдэглэе. Тиихэдэ мүнөө үе сагай агууехэ барилга—БАМ, Баруун Сибирьһээ Баруун Европо хүрэтэр хилын саана газ дамжуулха сорго болон бусад барилганууд тэдэнэй дунда бии. Эдэ тобшо тоо, баримтанууд асари ехэ үйлэ хэрэгэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһые харуулна гээшэ.

Теэд Сибириимнай эгээл шухала баялигынь эндэхи хүн зон болоно. Эдэнэр хадаа хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенциин түлөөлэгшэд, материальна болон сэдьхэлэй бодолой баялигые байгуулан бии болгогшод гэе.

1959 оной, 1979 оной хүн зониие бүридэлдэ абаха бүхэсоюзна тоололгын дүнгөөр Сибирьтэ илангаяа шэнээр ашаглагдажа байһан районуудта ажаһуугшадай тоо түргөөр нэмэнэ. һүүлэй 20 жэл соо хүн зоной тоо 18,2 миллионһоо 21,1 миллион хүрэтэр ургаба. Тэрэшэлэн мүнөө үе сагай Сибириин городуудта ажаһуудаг хүн зоной тоо 20 процентһээ 68 процент хүрэтэр нэмэһэн байна. Энэ юунһээ эхи үндэһэтэйб гэхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ индустри хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. Сибириин хоёр — Новосибирск, Омск хотонууд тус бүридөө миллионһоо үлүү хүн зонтой болонхой. Тиихэдэ, Кемерово, Барнаул, Новокузнецк, Эрхүү Красноярск хотонууд тус тустаа 550 мянганһаа 800 мянган хүн зонтой болоо. 17 хотын, тэрэ тоодо Улаан-Үдын хүн зоной тоо 100 мянганһаа 450 мянга болоһон байна. Илангаяа индустриальна шэнэ түбүүдэй хүн зоной тоо түргэн олошорно. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн 20 жэл соо Ангарскын хүн зон—135 мянганһаа 293, Братскын—43 мянганһаа 214, Норильскын—118 мянганһаа 180, Сургудай—6 мянганһаа 107, Нижневартовскын — 109 мянганда хүрөө.

Үнгэрһэн жэлнүүд соо Сибириин автономито республика болон областьнуудай хүн зоной тоо мүн лэ урган нэмэнхэй. Тэрэшэлэн автономито гурбан республикануудай автономито хоёр областьнуудай хүн зон 1,9 миллионһоо 2,6 миллион хүрэтэр олошороо. Тиихэдэ автономито хойто 4 округуудта ажаһуугшад 200 мянганһаа 787 мянганда хүрэһэн байна.

Буряад ороной хүн зоной дунда хото газарта ажаһуугшадай тоо 41 процентһээ 57 процент хүрэтэр, Тувын республикын 29 процентһээ 43 процент, Яхадай—49 процентһээ 61 процент, Хакасиин—54 процентһээ 68 процент, Ханты-Мансиин округой 35 процентһээ 51 процент хүрэтэр дээшэлээ. Национальна районуудта хүдэлмэришэн ангиин оло национальна отряд, тэрэ тоодо хүдэлмэришэн ангиин национальна кадрнууд олошорно.

Сибириин үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэдэ СССР-эй арадуудай агууехэ бүлын аха захань болохо ород арад онсо үүргэ дүүргэнэ. Тэдэнэр Сибириин болон бүхы ороной арадуудтай нягта холбоотойгоор энэ хизаарай байгаалиин баялигые хамтаараа ашаглаха талаар түүхэтэ дүй дүршэлые баяжуулан арьбадхалсана.

Хүн зоной материальна болон сэдьхэл ухаанай соёл болбосоролой эдэбхитэй хурданаар хүгжэхэ бүри,—тэдэнэй ажабайдалай һайжарха бүри Сибириин районууд тээшэ хүн зон олоороо нүүжэ ерэнэ. Ерээдүйн Сибирь тухай академик М. А. Лаврентьевэй бодомжолһон үгэнүүд улам этигэмжэ ехэтэйгээр ээдэлэн соностоно: «Сибирь байгаалиин болон һүртэ болбосоролой ирагуу һайхан найрамдал, һалбаран хүгжэлгын болон индустриальна хүсэ шадалай талаар хүсэн түгэс хизаар болохо байха гэжэ би этигэнэб. Энээнһээ хойшонхи табяад жэл соо Сибирьтэ ажаһуугшадай хэдэн дахинаар олошорхо байһандань үнэншэмөөр, мүнөө 20 миллион хүн зон ажаһууна, хожомоо 60-аад гү, али бүхы 100 миллион гээшэньшье болохо магадгүй».

Урдынхидаа орходоо мүнөө үе сагай Сибирь бүри олон үндэһэ яһатанһаа бүридэнэ. Энэмнай ёһотойл арадуудай хани барисаанай хизаар орон болонхой. Эндэ СССР-эй бүхы арадуудай түлөөлэгшэд ажаһууна, хүдэлнэ.

Энээн дээрэһээ В. И. Ленинэй хэһэн тобшололнууд мүнөөшье шухала зандаа. «Социализм ангиин дарлалта, мүлжэлгэгүйгөөр үйлэдбэри эмхидхэжэ, гүрэн түрын бүхы гэшүүдтэ һайн эрхэ байдал хангажа, хүн зоной «дура һэшхэлдэ» үргэн ехэ арга боломжо нээжэ үгэнэ, эгээл энээнэй ашаар нацинуудай дүтэлэн хамтарха ябадалые хүнгэдхэнэ, айхабтар ехээр хурдадхана».

Бүхы Советскэ Союз соохидол адли Сибирьтэ хүн зоной нүүжэ ерэлгэ, национальност-

...ЭЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

...ИТБРИГАДАНУУД — АЯН ЗАМДА

...н малай үбэлжэлгын ...өө нютагуудай агит...уудай үүргэ бүри ... гэжэ эли ха юм. ... малшадай ажалые ...үүлхэ, эрилтэнүүдые ...сэд хангаха, түсэ...үүргэлтэдэ тэдэнинс ...лха ёһотой болоно ...эбэшье зарим агит...уудай программа му...н эрилтэнүүдтэ хү... гэжэ тэмдэглэхээр. ...эдэ, Эхэ оронойнмнай ... хүндэлэлдэ тээмэн...ргэгдэһэн республи... конкурс энээнииие ...ахин гэршэлээ. Рес...н хүдөө нютагуудай ...тбригада конкурсдо ...ан байна. Програм... удха шанар ямар ... Жэшээнь, Сэлэнгын ... «Ая-ганга» гэжэ ...ада «Эдеэ хоолой ...ма—бултанай ба хүн ... хэрэг» гэһэн асуу... программынгаа гол ...гоо. Мүн «Колосок» ...н район), «Сахил... Хурамхаанай район) ...усад агитбригадануу...грамма мүнөө үеын ...ала энэл темэдэ зо...аһан байгаа. СССР-...уулагдаһаар 60 жэ... баярта зорюулагда...ограммануудай сооһоо ...интэ жагсаалда» (Хо...районой «Урагшаа»), ... намтар» (Зэдын рай-оной «Үетэн») гэжэ нэрлэгдэһэн программанууд һонин байһан байна. Үнинһөө хойшо республиканска конкурсдо хабаадаагүй байһан «Кругозор» (Кабанскын район), «Баргажан» (Баргажанай район) агитбригаданууд харагшадаа баясуулаа. Тодорхойлбол, «Кругозор» агитбригадын «Эндэ—манай гэр» гэжэ нэрлэгдэһэн программа түрэл нютагайнь ажабайдалтай танилсуулһан байна.

Мүнөө үеын ажабайдалые тон зүбөөр, бүхы гол шухала асуудалнуудтайнь агитбригада харуулжа шададаг ха юм. Зүгөөр агитбригадада тон ехэ эрилтэнүүд табигдана. Нэрлэбэл, һайн удхатай сценари, һонирхолтойгоор найруулан табилга, мүн актёрнуудай бэлиг шадабари баһал хэрэгтэй бшуу. Юуб гэхэдэ, дээрэ хэлэгдэшэ эрилтэнүүд программын үзэл бодолой болон уран һайханай талые элирхэйлнэ ха юм. Тиихэдэ мүнөө үеын үйлэ хэрэгүүдтэ хабаатай шухала асуудалнуудые анхаралга хадаа баһал гол эрилтэнүүд мүн. Гэбэшье конкурсын үедэ мүнөө үеын үйлэнүүдые харуулбашье, бидэниие һонирхуулаагүй сценаринууд олон байгаа. Заримдаа актерой нааданда гү, али режиссёрой найруулгын талаар дутуу дунданууд баһал элирүүлэгдээ. Нүгөөдүүлынь һайн артистнуудтай байбашье, сценаринуудынь түлюурхан байгаа. Тиимэһээ эдэ эрилтэнүүд бэе бэеһээ дулдыдана, бэе бэетэеэ нягта холбоотой гэжэ эли ха юм.

Агитбригаданууд ганса нэгэл жанр, онол арга хэрэглэнэ. Тэрэнь юун бэ гэхэдэ, түрэл нютагайнгаа ажабайдалые харуулһан шэнжэлэл хэрэглэнэ. Тиимэһээ литературно-хүгжэмэй композицинууд, агит-найруулганууд үгы байгаа. Зарим агитбригадануудай сценаринууд хэтэрхэн олон баримтануудтай, зүгөөр тэдэниинень тон тодоор, гүнзэгыгөөр ойлгохонь бэрхэ байшоо. Юуб гэхэдэ, харуулан ойлгуулха элдэб жанрнууд, нэрлэбэл, пантомима, цирк, һажаалдан харуулга, шог-наадан болон бусад арганууд энэ конкурсдо хэрэглэгдээгүй.

Программын үзэл бодолой болон уран һайханай талые нэн түрүүн хүтэлбэрилэгшэ анхарха зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, «Урагшаа» (Хориин район) агитбригада—олон конкурсын лауреат. Энэ агитбригадын бүридэлдэ имагтал хүбүүд ороно, тиимэһээ тус агитбригадын хүтэлбэрилэгшэ Ширапова Чимит-Ханда Шираповна онсо маягтайгаар сценарияа зохёон найруулдаг байна. Гэбэшье олон хүтэлбэрилэгшэдтэ режиссёр-мэргэжэлтын дүй дүршэл дутална. Хурамхаанай «Сахилгаан», Яруунын «Фитиль» яһала һонин сценаритай байбашье, харуулан ойлгуулха онол аргануудынь үсөөн, бирагүйхэн байгаа. Анхандаа «Яруна» ансамблиин үндэһэн дээрэ байгуулагдаһан агитбригадын программа аялга, дуутай хүхюутэй байгша һэн. Тэрэ һайн заншалаа мүнөө үедэ тус агитбригадын мартаһаниинь харамтай гэжэ тэмдэглэхээр. Хэжэнгын районой «БИС» агитбригадын гэшүүд бэрхэ артистнуудтай коллектив байһанаа харуулаа. Гэбэшье ажабайдалай дутагдалнуудые харуулһан сценкэнүүдынь һайн баримтануудые гэршэлһэн үзэгдэлнүүдһээ һуралгүй һонин болоһон байна. «Колосок» (Сэлэнгын район) агитбригадын хүтэлбэрилэгшэ С. М. Покацкий бултанда мэдээжэ болонхой. Арадай агитбригада баһал харагшадаа баясуулаа. Гэбэшье үнинһөө хойшо мэдээжэ, бэлигтэй, өөрын заншалтай болоһон энэ коллективтэ эрилтэнүүд бүри ехэ. Юуб гэхэдэ, энэ коллектив тон гол шухала асуудалнуудые элирхэйлһэн агит-найруулгануудые харуулха аргатайшье, бэлиг шадабаритайшье ха юм. Залуу режиссёрнууд, хүтэлбэрилэгшэд Н. Д. Намсараев (Захааминай районой «Ажалай сууряан»), В. И. Малыгин (Кабанскын районой «Кругозор») гэгшэд яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ байна Зүгөөр эдэ агитбригаданuудай сценаринууд баһал дутагдалнуудтай. Режиссёрой найруулгын талаар хүтэлбэрилэгшэд дүршэлгүйдэнэ. Тиимэһээ агитбригадын жанрые һайжаруулха, жэл бүри конкурс-харалга, семинар, курсануудые үнгэргэхэ гээшэ залуу хүтэлбэрилэгшэдтэ ёһотой һургуули болохо байна. Юуб гэхэдэ, нимэ конкурс гурбан жэлэй саана үнгэргэгдөө бшуу. Агитбригадые — энэ дайшалхы жанрые олоной дунда нэбтэрүүлхэ хүдэлмэридэ бүхы районой эмхи зургаанууд партиин болон комсомолой райкомуудай хүтэлбэри доро туһа хүргэхэ ёһотой, КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй баталһан СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ, ниитын малай үбэлжэлгын үедэ агитбригадын гэшүүдэй, соёлшодой оруулха хубита бүри дээшэлнэ. Үбэлжэлгын халуун хаһа соо малшадые баатарлиг ажалда зоригжуулха, парти, правительствын табиһан асари ехэ түсэбүүдые ойлгуулан харуулха хүдэлмэриие агитационно-уран һайханай агитбригадануудай бэелүүлхэ хэрэг мүн.

З. РОГОЖНИКОВА,
Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай багша.

ЭРХИМЭЭР БЭЛДЭХЭ

«Патриотизмын болон социалис интернационализмын мэдэрэлтэйгээр, агуухэ Совет Эхэ оронойнгоо түлөө омогорхолтойгоор совет ажалшадые хүмүүжүүлхэ гээшэ партиин нангин уялга», — гэжэ КПСС-эй XXVI съезд онсо тэмдэглээ һэн.

Сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын асуудалнуудта манай республикада саг үргэлжын анхарал хандуулагдадаг гээшэ. Энээн тухай һаяхан болоһон Буряадай АССР-эй ДОСААФ-ай XIII областной конференци дээрэ хэлэгдээ. ДОСААФ-ай областной комитедэй тоосоото элидхэлые тус обкомой түрүүлэгшэ нүхэр А. П. Коржов хэлэһэн байна.

Тоосоото үе соо, 1980 оной январьһаа 1983 оной январь хүрэтэр, оборонно бүлгэмэй зэргэнүүдтэ 60 мянган хүдэлмэришэд, колхознигууд, алба хаагшад, һурагшад орожо, 100 гаран шэнэ эхин организаци байгуулагдаа. Бүхы орон соо болон манай республикада ябуулагдадаг үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэридэ ДОСААФ-ай организацинууд эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Сэрэгэй-патриотическа пропагандын удха шанарынь дээшэлжэ, түхэл янзануудынь олошороо. Сэрэгэй албанда залуушуулай бэлэдхэлые һайжаруулха талаар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. ДОСААФ-ай клубууд болон организацинуудта оборонно-спортивна хүдэлмэри хүгжөөхэ талаар зарим тэды дүнгүүд туйлагдаа.

Сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгэ ДОСААФ-ай областной комитедэй президиумэй бэлдэжэ баталһан комплексно түсэбөөр ябуулагдадаг юм. Тус хүдэлмэри эрхилдэг саг үргэлжын комисси, лекторнүүдэй бүлэг обкомдо байгуулагданхай. Обкомой зүгһөө үзүүлэгдэһэн туһаламжын ашаар Хяагтын, Бэшүүрэй районуудта сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын шэнэ һонирхолтой түхэл янзанууд дэлгэрээ. Жэшээнь, Хяагтын райондо дайнай ветерануудтай, хилын сэрэгшэдтэй залуушуулай уулзалганууд болодог. Сэрэгэй-патриотическа удхатай хэмжээ ябуулганууд кинодо буулгагдажа, һүүлдэнь республикын телевиденеэр харуулагдадаг юм. Бэшүүрэй райондо һургуулиин музейнүүд ехэ һайнаар хүдэлнэ. Тэрэшэлэн ДОСААФ-ай Железнодорожно, Октябрьска, Кабанскын, Захааминай районуудай дүй дүршэл энэ талаар һайшаалтан.

Совет арадай революционно, дайшалхы болон ажалай алдар солын газарнуудаар гарадаг Бүхэсоюзна аяншалга сэрэгэй - патриотическа, сэрэгэй - техническэ һуралсалай болон бэеын тамир бэхижүүлгын эгээл туһатай, олоной хабаададаг түхэл янзань болоно. Жэл бүри энэ походто Буряад оронойн 100 мянга гаран хүбүүд, басагад хабаадана. Баатаран үхэлөөр унаһан нютагай сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан 300-гаад хүшөөнүүд пүүлэй жэлнүүдтэ тэдэнэй оролдолгоор республикадамнай бодхоогдоо. «Зарница», «Орленок» гэжэ сэрэгэй-спортивна нааданууд аша туһатай байһанаа улам батадхаа. «Орлёнок» гэжэ наадаар республика соогоо эрхимлэһэн 18-дахи һургуулиин команда Бүхэсоюзна финалда хабаадаһан габьятай.

Гэхэтэй хамта ДОСААФ-ай Баргажанай, Зэдын, Яруунын, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай болон Хориин райкомууд сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэриие һулаар ябуулна.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар республикын бүлгэмэй организацинууд зарим тэды хүдэлмэри дүүргэдэг гээшэ. ДОСААФ-ай һуралсалай эмхи зургаануудай шэнэ байшангууд бодхоогдоно. Гэхэ зуура эдэ шухала объектнүүдэй барилга үнжагайруулагдана. Жэшээнь, Кабанскда 1 миллион 548 мянган түхэригэй үнэ сэнтэй һуралсалай комплексын барилга шиидхэхы шатада хүргэгдэнхэй аад, жэлһээ дээшэ эндэ юушье хэгдэнэгүй.

Обкомой түрүүлэгшэ А. П. Коржовой элидхэл соо мэргэжэлтэдэй һуралсал тушаа яһала бараг тоо, баримтануудай дурдагдажа байхадань, конференцидэ хабаадагшадай үгэнүүд сооһоо тобшолходо, тиимэ бэшэ байба. Жэшээнь, албанда ошохо залуу сэрэгшэдые бэлдэхэ хүдэлмэриие ДОСААФ-ай обком ёһоор хүтэлбэрилнэгүй гэжэ сэрэгэй алба хаагша Ю. В. Бурыбин шүүмжэлбэ. Гол шалтагааниинь гэхэдэ, һуралсалай эмхи зургаануудай материальна баазань тон муу. Байһан техникые гамтангаар ашаглахын тула обкомой зүгһөө зохихо эрилтэ табигданагүй. Тиимэһээ машинанууд болзорһоо урид һандаргагдажа, хэрэгһээ гарана. Үндэр дүнгүүдые туйлахын хойноһоо ДОСААФ-ай һургуулинуудта бодото сэгнэлтэнүүдые хазагайруулха ушарнууд дайралдадаг. Программанууд дан бэлэн болгогдодог. Курсантнуудта эрилтэ һулаар табигдадаг. Олонхи ушарта саарһан дээрэхи дүнгүүдтэ дашуурха ябадал үзэгдэдэг. ДОСААФ-ай һургуулинуудай багшанарые шэлэжэ табиха хэрэгтэ дутуу дунданууд олон.

Сэрэгэй техникын үдэрһөө үдэртэ орёо боложо байха үедэ нимэ байдалтай эбсэжэ огто болохогүй.

1982 оной хоёрдохи хахад жэлэй туршада дунда һургуули, техническэ мэргэжэлэй училищинуудай сэрэгэй эхин бэлэдхэлэй классуудта хэрэглэхэ ном, плакат, буу зэбсэг гэхэ мэтэнүүдэй комплект тэдээндэ үгтөө гэжэ нүхэр А. П. Коржов хэлэбэ. Зүгөөр ДОСААФ-ай организацинуудай хэрэглэхэ бусад литература обкомой складта тон хомор, байхадаашье хуушаршаһан гэжэ бүлгэмэй Кабанскын райкомой түрүүлэгшэ В. Н. Каширихин тэмдэглэбэ.

Спортын сэрэгэй-техническэ зүйлнүүд ДОСААФ-ай ажал ябуулгада онсо һуури эзэлдэг гээшэ. Манай республикада автомобильна, мотоциклетнэ, картинг, парашютна, авиамодельнэ, радио, мэргэн буудалга гэхэ мэтэ зүйлнүүд хүгжэдэг байна. Тоосоото үе соо эдэ зүйлнүүдээр 2560 мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, 107.653 хүн тэдээндэ хабаадаа, 7694 хүн разрядай нормативуудые дүүргэээ. Тэрэ тоодо спортын 6 мастер, спортын мастерта 22 кандидат бэлдэгдээ.

Гэхэтэй хамта энэ талаар горитой дутагдалнууд бии. Тоосоото элидхэл соо энээн тухай дурдагдабашье, энэ талаар ДОСААФ-ай обкомой зүгһөө эмхидхэлэй хүдэлмэриин үшөөл һулаар ябуулагдадаг тухай мүртэй хэлэгдээгүй. Нэн түрүүн ДОСААФ-ай организацинуудай материальна баазын һула байһан ушар оборонно хүдэлмэридэ горитой һаад табина ха юм. Тиимэһээ ДОСААФ-ай обком, райкомууд, промышленна предприяти, ажахы, эмхи зургаануудтай һайн харилсаа холбоо тогтоожо, тэдэнэй хүсөөр өөрынгөө материальна бааза бэхижүүлхэ бүхы аргануудые хэрэглэхэ сэхэ уялгатай гээшэ. Тиимэ жэшээнүүд тоосоото элидхэл соошье дурдагдаа.

Жэшээнь, Загарайн ДОСААФ-ай райкомой түрүүлэгшэ С. А. Филипповэй туршалгын-мелиоративна станцитай һайн харилсаа холбоо тогтооһоной ашаар оборонно-ниитын хүдэлмэри эндэ эрид һайжараа. Станциин директор Ю. А. Жигалин, тэрэнэй орлогшо, ДОСААФ-ай эхин организациин түрүүлэгшэ А. А. Ткачев малокалиберна буунуудые, спортивна мотоциклнуудые абажа, жолоошодые бэлдэхэ бүлэгүүд тэндэнь эмхидхэгдэнхэй. Энэл районой Онохойн модоной комбинадай эхин организациин түрүүлэгшэ А. П. Булдынов конференцидэ хэлэһэн үгэ соогоо тиимэрхүү жэшээнүүдые мүн лэ дурдаа. Эндэшье мотоциклистнүүд, шофёрнуудай бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Комбинадта һайнаар түхеэрэгдэһэн тир баригданхай. Мүн бүхы 11 цехтэ пневматическа тирнүүд нээгдэнхэй. Энэнь угаа һайшаалтай.

Зүгөөр ДОСААФ-ай обком нимэ дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ талаар оролдолго мүртэй гарганагүй гэжэ хэлэлтэй.

Илангаяа олон делегадууд буудалгын тирнүүдэй городтошье, хүдөөдэшье дуталдадаг тухай хэлээ. Зүгөөр нэгэ бага үүсхэл оролдолго гаргаһан газарта тиимэ тирнүүд баригдадаг байна. Мэргэн буудалгые республикада хүгжөөхэ талаар эрид хэмжээнүүдые абаха саг срэнхэй гэжэ ДОСААФ-ай олохон ветеранууд тоолоно. Энэ талаар 30-аад онуудай байдалые жэшээ болгон абаха хэрэгтэй. Тэрэ үедэ буудажа шадахагүй залуушуул үгы байһан ха юм гэжэ кооперативна техникумэй парторганизациин секретарь В. А. Рыгин хэлэбэ.

ДОСААФ-ай обкомой хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл байһаар. Тоосоото үе соо хэдэн райкомой түрүүлэгшэнэр һэлгэгдээ. Тиихэдэ ажалшад болон һурагшадай 40 гаран процентнь бүлгэмэй гэшүүндэ абтаагүй. 2000 шахуу ажалша болон һуралсалай коллективуудта бүлгэмэй эхин организацинууд байгуулагдаадүй. РСФСР-эй социалис мүрысөөндэ манай областной организаци оройдоо 46-дахи, харин Сибирь, Алас-Дурнада эгээл һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлдэг байна.

ДОСААФ-ай обкомой шэнэ бүридэл КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан эдэ дутагдалнуудһаа тобшолол хэжэ, сэрэгэй-патриотическа, оборонно-ниитын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха талаар эрид хэмжээнүүдые абаха гэжэ һанагдана.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ,
манай корр.

ТҮСЭБҮҮД ТОДОРХОЙЛОГДОО

...эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пле...иидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Моск...үрүү предприятинуудаи үүсхэлые ...ө, Улаан-Үдын «Юбилейный» мага...оллектив шэнэ социалис уялгануу...һан байна. Тэрэнэйнгээ үндэһөөр ...лектив жэлэйнгээ түсэб декабриин ...бэелүүлээд, хүн зондо 88 мянган ...ий эд бараа түсэбһөө гадуур худал...хараалаа. Тиихэдэ республикынгаа ...ий ойн хүндэлэлдэ хахад жэлэйнгээ ...үүргээд, түсэбһөө үлүү 40 мянган ...ий эд бараа худалдаха гэжэ шиидэ...ин энэ магазинаймнай жэлэй түсэб ...һон түхэриг ха юм.

...хэ түсэбөө дүүргэхын тула коллек...дэлмэриингөө сагые ашаг үрэ ехэ...хэрэглэхэ, худалдаа наймаанайнгаа ...үүдые үргэдхэхэ, ажалай бүтээсые ...нтээр дээшэлүүлхэ, ажалай журатагүй дүүргэлтые хангаха гэхэ мэ...нуудые бэшэнхэй.

...нһээ гадна, хүн зоной жэлһээ жэлдэ ... байгаа эрилтэнүүдые хараадаа абан, ...ный» магазинай коллектив байг...о нэмэлтэ 27 хангалга хүдэлмэри...улба. Тэдэнэйнь тоодо: худалдан ...ай захилые гэртэнь асаржа үгэхэ, худалдаа наймаанда гарахаяа байһан эд бараан тухай хүн зондо үргэнөөр соносхохо, магазин соогоо хубсаһа ганса эсхэхэ бэшэ, харин оёдогшье болохо, наһанайнгаа ойн баярые тэмдэглэхэ, хүнүүдые хангаха гэһэн эрилтэнүүд бэелүүлэгдэжэ эхилхэнь. Тиихэдэ тус магазинда ондоо тээһээ, жэшээлхэдэ, Южно-Сахалинскһаа, БАМ-һаа, бусад городһоо асарагдаһан эд бараан худалдагдадаг болоо.

«Юбилейный» магазинай 16 секциин олонхинь коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэтэй болонхой. Жэшээлхэдэ, канцеляриин эд бараанай секци (даагшань нүхэр Л. А. Артамонова), парфюмериин (С. А. Буреева), ажахын хэрэгсэлнүүдэй (В. Я. Сосновская), оймһон болон носкиин (Е. Д. Гребенщикова) секцинүүдэй коллективүүд хододоо түрүү зэргэдэ ябана. Л. А. Артамонова, С. А. Буреева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг секцинүүд арба гаран мянган түхэригөөр түсэбһөө уридшаланхай байна. Нигэжэ үдэрэй дунда зэргээр 12 — 13 мянган худалдан абагшадта 100-гаад мянган түхэригэй эд бараа худалдан, олоной дуратай магазинай коллектив (директорынь А. М. Лазарева) амжалта түгэс алхалжа ябана.

В. ТОКТОХОЕВА.

...АЛШАДАЙ ...ЭШЭГҮҮДҺЭЭ

...ООҺОН ...МҺАРТАА ...НА ХЭХЭБ?

Манай Заречный һууриндa (Улаан-Үдын район) һүнэй шэл амһарта тушааха газар олдоногүй. Тусгаар ларёгто тушааха ёһотой аад лэ, тэрэмнай халтад лэ гээ һаа, хаалтатай байхаяа һанадаг. Магазинда һү, тараг худалдахадань хооһорһон хайрсагууд үлэнэ. Теэд хооһон шэлнүүдые магазин юундэ абанагүйб. Абаа һаань, хүн зондошье амар болохоһоо гадна, магазинһаа хооһон хайрсагууд машинада ашагдахагүй бэлэйл. Юрэдөө, Заречныи гудамжаар ябахада, хооһон шэл амһарта үргэлһэн хүнүүд ходо ябажал байдаг.

Хэрбээ ажалшадай һуудал байдалай эрилтын тэдэнэрэй сүлөө сагтань хангагдадаг болоо һаа, ехэл һайн бэлэй. Түбэй газетэнүүдэй хуудаһануудта нимэрхүү асуудалнууд табигдадаг боложо байна ха юм.

С. ДИМИДОВ.

БАУНТЫН ГОСПРОМХОЗДО ШТАТНА 27 АНГУУШАД ХҮДЭЛДЭГ ЮМ. ҮНГЭРЭГШЭ ЖЭЛДЭ ТУС АЖАХЫН КОЛЛЕКТИВ АНГАЙ 96 МЯНГАН АРЬҺА ГҮРЭНДЭ ТУШААҺАН БАЙНА. ГОСПРОМХОЗ ЖЭЛ БҮРИ ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭДЭГ. ТҮРҮҮ АНГУУШАН ВЛАДИМИР СМИРНОВ ЭСЭГЭТЭЕЭ ХАМТА АРБА ГАРАН ЖЭЛДЭ АГНУУРИ ХЭНЭ. ТЭДЭНЭР ТҮСЭБӨӨ ХОЛО ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭДЭГ БОЛОО. ЭСЭГЭ ХҮБҮҮН ХОЁР ҮНГЭРЭГШЭ ЖЭЛДЭ 101 БУЛГА, 900 ХЭРМЭ ГҮРЭНДЭ ТУШААГАА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: РЕСПУБЛИКЫН МЭДЭЭЖЭ АНГУУШАН ВЛАДИМИР СМИРНОВ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ИНДИ. Калькуттада К. Маркс, Ф. Энгельсдэ хүшөө бодхоогдоо. «ГДР—Индия» гэжэ хани барисаанай бүлгэмэй энэдхэг арадта бэлэг болгон бодхооһон энэ хүшөөе нээлгэ хадаа Баруун Бенгали гэжэ штадай албан зургаанай түбэй ажабайдалай шухала үйлэ хэрэгүүдэй нэгэн болоһон байна.

ТАСС-ай фотохронико.

...СЭ...

...мсомолой организаци...э хүдэлмэри хэнэ. Эдэ ...айхабтар ехэ нүлөөтэй, ... хүгжэн дабшаха зам...туһална. Баруун Сиби...ефть-газай комплекс (Тюмениин областиин ...Хансиин, Ямало-Ненец...номито округуудай) ...няти болон барилга...ээрэ, Саяно-Шушенскэ ...барилгын эмхинүүдтэ, ...Ачинска түлишэ болон ...үсэнүүдэй комплексын ..., Братск—Усть-Илимэй ... үйлэдбэриин комп... барилгануудай, Эрхүү...тын, Амарай область... Буряадай, Яхадай ав...о республикануудай, ...ска хизаарай газар ...эзгүүр табигдажа бай...АМ-ай бүхы участо...олон нацинуудһаа бү... нягта холбоо бари...ехэнүүд коллективүүд ...һэн байна.

...үн Сибирьтэ гушаад ...туршада (1966 онһоо ... болотор) дэлхэй дээрэ ...омо түлишын, элшэ хү...комплекс байгуулагдаа. ...даа Союз дотор абта...фть болон газай ургал...хы шахуу хубиие үгэнэ. ...шэнэ город болон вах...осхонууд бодхоогдожо, ... бүлэн урадхуулдаг, мүн ...ахан дамжуулдаг стан... хабсаргагдаба. Тиихэдэ ...гал дамжуулдаг, хэлхеэ ... байгуулдаг утаһанууд, ...рилгын харгы замууд ...аа. Иимэ ехэ ажал хэхэ, ...дэнь бүхы ороной хүн ...хүсэл оролдолго элсүүлэгдээ гэжэ тэмдэглэе. Баруун Сибириин түлишэ болон элшэ хүсэнэй комплексын ажалшадай гэр байра, социально-соелой, үйлэдбэриин ехэ ехэ барилгануудые хэхэдэ, харгы зам барихада Москвагай, Ленинградай, Украинын, Белоруссиин, Литвагай, Латвиин, Эстониин, Казахстанай болон Узбекистанай барилгын эмхинүүд хабаадалсаба. СЭВ-эй оронуудһаа ерэһэн түхеэрэлгэнүүдые хабсаргаха, тодхохо хэрэгтэ Чехословакиин, Венгриин, ГДР-эй мэргэжэлтэд туһална.

Братск—Усть-Илимэй нютагай үйлэдбэриин комплексын элшэ хүсэнэй болон промышленнэ хүсэ шадал хурдан түргэноор хүгжэнэ. Индустриин томо түб, арадуудай хани барисаанай, аха дүүгэй хото Братскда оронойнмнай 68 үндэһэ яһанай түлөөлэгшэд ажаллана. Энээнтэй зэргэ баһа нэгэ иимэ түб — Усть-Илимск урган хүгжэжэ, хүсэ шадалаа арьбадхан байна. Энэ хадаа Бүхэсоюзна габшагай гурбан барилгын хото болоно. Эндэ Эстониин, Литвагай, Таджикистанай, Туркмениин, Узбекистанай, Армениин, Башкириин, Молдавиин, бусад республика, хизаар болон областьнуудай залуу хүдэлмэришэд мүрысэн ажаллана.

Арадуудай аха дүүгэй хани барисаан бүтээсэ ехэтэй, һүр жабхаланта ажал дээрэ, социалис мүрысөөнэй эбхэрээн соо эли тодо, толотомо һайханаар туяатан бадарна. Интернациональна барилга болохо Усть-Илимэй ой модоной промышленнэ комплекс дээрэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүй дүршэл һургаал ехэтэй. Эндэ ГДР-эй, Венгриин, Болгариин болон Польшын залуушуулай отрядууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

БАМ-ай барилга СССР-эй арадуудай хани барисаанай болон хамтын ажалай баатаршалгын үльгэр жэшээ болонхой. Мүнөө үе сагай түмэр замай барилга Зүүн Сибириин, Алас-Дурна зүгэй байгаалиин баялигые эзэмдэн хэрэглэхэдэ түүхын шэнэ хуудаһа нээжэ үгэхэһөө гадна совет арадуудай саашадаа нягтаран хамтархын гайхамшагта залаань боложо үгэбэ. Агуухэ интернациональна энэ барилга дээрэ хүдэлдэг 250 барилгын эмхинүүдтэ 130 мянга шахуу хүн ажаллана. БАМ үнэхөөрөө бүгэдэ арадай хэрэг.

Москвагай түлөөлэгшэд БАМ-ай ниислэл — Тындые барянь. Энэ хадаа үйлэдбэриин болон социальна бүридэлэйнгөө бүхы талаар мүнөө үе сагай хото болоно. Ленинградай түлөөлэгшэд Буряадай участок — «Алдарта Байгал арюухан далайн» эрьедэ Северобайкальск гэжэ сагаан шулуун хото бодхоогоо. Тус хотын гол гудамжа «Ленинградский» гэжэ нэрлэгдэбэ. Иимэ нэрэ хотын бүхы байгуулалтын түсэбые зэхёолшодой, архитекторнууд болон барилгашадай нэрые мүнхэлһэн байна.

Мүнөө үе сагай барилга бүхэсоюзна хэмжээн дээрэ эмхидхэн хангагдажа, тэрэнэй ашаг үрыень дээшэлүүлхэ талаар хүнэй өөрсэ сэдьхэлэй нүлөө айхабтар ехэ гэбэл — КПСС-эй экономическа, социальна, национальна политикын партийна, совет, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хүтэлбэрилхы хүсэн мүн. БАМ-ай барилгашадай үйлэдбэриин болон ниитын ажал ябуулга Эрхүүгэй, Шэтын, Амарай областьнуудай, Буряадай, Яхадай АССР-нүүдэй, Хабаровска хизаарай партийна, комсомолой организацинуудай саг үргэлжын хэрэг болонхой.

Эндэ олон залуу барилгашад хүдэлмэришэн хүнэй хатуужал гаража, политическэ болон соёл болбосоролойнгоо талаар урган болбосоржо, бүгэдэ арадай барилгын эмхинүүдэй партийна болон хүтэлбэрилхы тушаалнуудта дэбжүүлэгдэнхэй.

Мүнөө үе сагай Сибирь хадаа СССР-эй гадаадын экономическа харилсаа холбоое үргэдхэн хүгжөөхэ хэрэгтэ улам бүри ехээр хубитаяа оруулна. Энэ талаар абажа харахада, Байгал-Амарай түмэр замай болон Баруун Сибирьһээ Баруун Европо хүрэтэр түбинүүд хоорондын газ дамжуулха асари ехэ соргын барилга аргагүй ехэ удха шанартай. Эб найрамдал бэхижүүлхэ, арадуудай аюулгүй байдалые сахин хамгаалха политикые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ Сибириин экономическа хүсэ шадалай ургалтын айхабтар ехэ нүлөө үзүүлхэ байһаниинь лабтай.

Б. САНЖИЕВ,
профессор.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

РСФСР-эй ҮДЭРНҮҮД ДРА-да НЭЭГДЭБЭ

КАБУЛ. СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ондо зорюулагдаһан РСФСР-эй үдэрнүүд Афганистанай ниислэл хотодо нээгдэбэ. ДРА-гай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. А. Кештманд, премьер-министрэй орлогшонор А. М. Сарболанд болон Гольдад, гадаадын хэрэгүүдэй министр Ш. М. Дост болон бусад тусхай тушаалтад баяран суглаанда хабаадалсаа.

Афган-совет хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшэ А. Ратебзад суглаагшадай урда үгэ хэлэхэдээ, 60 гаран жэлэй турша соо афган болон совет арадуудай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаан айхабтар ехэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ. Эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ даахан байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдэй талые СССР хододоо баримталдаг байгаа, саашадаашье баримталха юм гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Интернациональна уялгаяа бэелүүлэн, манай түүхын энэ эгээл хүшэр хүндэ сагта манай оронда али бүхы туһаламжа үзүүлһэн Советскэ Союзда баяр баясхалан хүргэнэбди.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын, аха дүү афган арадтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо хүгжөөхын тула Советскэ Союз бүхы хүсэеэ элсүүлнэ гэжэ РСФСР-эй делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, РСФСР-эй хүдөө ажахын министр Л. Я. Флорентьев заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Афган-совет хани барисаанай бүлгэмые гүнзэгы сэдьхэлһээ хүндэлжэ, тэрэнэй габьяануудые мэдэржэ байһанаа мэдүүлээд, РСФСР-эй делегациие толгойлогшо Совет гүрэнэй үндэһэ һуурииие табигша В. И. Ленинэй портредые бүлгэмэй түрүүлэгшэ А. Ратебзадта барюулба.

Заседаниин һүүлээр ехэ концерт табигдаа. Волжско арадай хоорой артистнууд тэрээндэ хабаадаһан байна.

ПАРТИИН СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

МАПУТУ. «Стейя» гэдэг харгы замай түхеэрэлгэнүүдые хабсаргадаг, саһа барилгаг гүрэнэй предприяти хадаа Мозамбигай эгээл томо ехэ предприятинуудай нэгэниинь гэжэ тоологдодог юм. Тэрэнэй филиалнууд ороной олонхи провинцинуудта хүдэлдэг.

Республикын бусад ажалша коллективүүдтэй хамта «Стейягай» хүдэлмэришэд ФРЕЛИМО партиин энэ жэлэй апрель һарада үнгэрэгдэхөөр зарлагдаһан IV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө Мозамбигай Арадай Республикада дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсобо гэжэ предприятиин генеральна директор Аделину Рибейру журналистнуудта мэдүүлбэ. Съездын урда тээ абаһан уялгануудые дүүргэлгэдэ һаяхан тэндэ эмхидхэгдэн байгуулагдаһан партийна организаци ехэ хубитаяа оруулна гэжэ тэрэ хэлээ. Тэрэнэй хүтэлбэри доро хүдэлмэришэд үзэг бэшэгтэ һуралсана, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

ХИЛЭ ДЭЭРЭХИ ҺҮЙДХЭЛТЭ ЯБУУЛГАНУУД

ПНОМПЕНЬ. Кампучиин Арадай Республикатай хилэ дээрэ Таиландын сэрэгшэд зэбсэгтэ һүйдхэлтэ ябуулгануудаа зогсооногүй. Кампучиин СПК гэдэг информационно агентствын мэдээсэлһэнэй ёһоор, январиин 7-һоо 13 болоторхи үе соо Таиландын сэрэгэй судианууд НРК-гай мэдэлэй уһа руу 60 гаран дахин нэбтэрэн ороһон, Таиландын агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самоледууд республикын газар дайда дээгүүр тагнуулай ниидэлгэнүүдые нэгэнтэ бэшэ хэһэн байгаа. Энэ үе соо Таиландын артиллери НРК-гай хилэ шадарай нютагуудые 67 дахин буудаһан байха юм.

Таиландын засагаархидай дайсан харша ябуулгануудые эрид буруушаахадаа, эдэ бүгэдэ эндэхи гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае муудхааха, Зүүн-Урда Азиин арадуудай аюулгүй байдалда, эб найрамдалда һаад тойбо ушаруулха зорилготой байна гэжэ СПК агентство тэмдэглэнэ.

ПРЕЗИДЕНТЫН ХАНДАЛГА

АНТАНАНАРИВУ. Ороной экономикые хүгжөөхэ, национальна талаарнь һэргээхэ зорилготойгоор правительствэтэй эдэбхитэйгээр харилсан ажаллахыень республикын президент Дидье Рацирака Мадагаскарай бүхы политическа хүсэнүүдтэ хандаба. Гүрэн экономикын гол һалбаринуудые хинажа байна. Тиимэһээ эзэд баяшуул гүрэнэй партнернууд боложо шадаха гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Дэлхэйн капиталис ажахын доройтон уналгын хангалтагүй нүлөөндэ дайрагдажа, национальна экономикомнай ехэ бэрхэшээл түбэгтэ ороһон байна гэжэ президент хэлээ. Гүрэнэй мүнгэн һангые һайжаруулха, үнэ сэнгүүдые гүримшүүлхэ талаар правительствын урда тээнь абаһан хэмжээнүүд экономичес... байдалые һайжаруулха байна гэжэ Д. Рацирака мэдүүлбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, хүгжэлтын түсэбүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэхыень, үүсхэл эдэбхи гаргахыень, үйлэдбэриин журам бэхижүүлхыень, мүнгэ зөөриеэ арьбалхыень тэрэ Мадагаскарай ажалшадые уряалба.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ПРЕДПРИЯТИИН ҮДЭР

Загарайда Шулуутайн леспромхозой экономико болон соёлой үдэр үнгэргэгдэбэ. Предприятиин үйлэдбэриин хүсэнүүдэй хүгжэн ургалта, түйлалтанууд, хүдэлмэришэдэй һуудал, байдалай һайжарһан тухай энэ харалга-тоосоон элирхэйлээ. 1934 ондо байгуулагдаһан леспромхоз үнгэрһэн үе соо 19 миллион кубометр модо үйлэдбэрилэн тушааһан байна.

Эдэ жэлнүүд соо үйлэдбэридэ, модошодой ажал, ажабайдалда онсо хубилалтанууд болоо. Анха түрүүндээ леспромхоз арадай ажахыда гансал түүхэй эд тушаадаг һаа, мүнөө хюрөөдэмэл модон, хабтагай хэхэдэ хэрэглэгдэдэг зомгоонон, гэр байрын барилгада хэрэгтэй арболитова материалнууд үйлэдбэрилэгдэн гаргагдадаг болоо юм.

Хүсэ ехэтэ тракторнууд, полуавтомат түхэлэй дүрбэн лини, түмэр харгын өөрын участок, бусадшье техникэ леспромхоздо бии. Дээдэ ба тусхай дунда һуралсал дүүргэһэн мэргэжэлтэд предприятида олон.

Социальна программа бэелүүлэн дүүргэлтэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Жэл бүри ой соохи һууринуудта хоёр квартиратай хорёод байшан гэрнүүд бодхоогдодог, соёлой, ажаһуудалай объектнүүд ашаглалгада тушаагдадаг. Спортивна залтай шэнэ клуб, хүүгэдэй саад, пекарни мүнөө жэл нээгдэхэ юм.

Предприятиин хамһабариин ажахы урагшатайгаар хүгжөөгдэнэ. 500 толгой эбэртэ бодо мал, 850 гахай эндэ харууһалагдадаг, зүгы үсхэбэрилэгдэдэг. 900 гектар газарта олон жэлэй ногоон таригдадаг, тарян, тэжээлэй ургамал ургуулагдадаг.

Эдэ бүгэдые гэршэлһэн выставкэ Загарайн соёлой байшанда олоной анхаралда табигдаһан байна.

Т. БАДМАЕВА.

„УХААЛАН БҮТЭЭЛГЭНЬ УРМАТАЙ"

Өөрөө инженер-механик мэргэжэлтэйб. Заводто нэгэ хэды соо хүдэлөөб. Теэд хүүгэдтэй харилсаха ехэ дуратай хүм. Багаһаа хойшо элдэб модельнүүдые зохёон бүтээдэг шуналтай байгааб. Иигэжэ һаһанайнгаа мэргэжэлые олоһонби, — гэжэ эдир технигүүдэй республиканска станциин ракетно-космическа моделированиин кружогые хүтэлбэрилэгшэ А. Ф. Кушнарёв хөөрэнэ.

Гурбан жэлэй саана байгуулагдаһан энэ кружок авиамоделизмдэ дүтэрхы юм. Гэбэшье өөрын шэглэлтэй, өөрын зорилгонуудтай. Юуб гэхэдэ, спортын техническэ шэнэ зүйл шуу. Онохойн пионернүүдэй байшанда, Новоселенгинск һууринда иимэ кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө жэл ракетомодельнэ спортоор республикын түрүүшын чемпионат үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Энэ ехэ мүрысөөндэ бэлэдхэл эхилэнхэй.

...Арбаад хүбүүд ехэл оролдосотойгоор ниидэлгын модельнүүдые хэнэ. Эгээл багашуулынь Улаан-Үдын 2-дохи һургуулиин 2-дохи класста һурадаг Алёша молин Алёша Люболинский хоёр. «Алешонууд, хэшээлэйнгээ хажуугаар эндэ ябахадатнай хүндэ бэшэ гү? Багаханууд ха юмта?..» гэхэдэмнай, «Үгы, тон һонирхолтой. Александр Фомич манда һайса ойлгуулжа үгэдэг» гэжэ харюусаа һэн. Харин 4-дэхи классай Витя Бобоев Витя Малапов хоёр инструментнүүдээ шадамараар хэрэглэнэ, ракетопланай модель хэнэ. Өөһэдөө чертёжоо «уншажа» туршана, Александр Фомичтойгоо зүбшэлдэнэ.

— Энэ гурбан жэл соо ямар дүнгүүдые туйлабат?— гэжэ һонирхоходомнай, А. Ф. Кушнарёв иигэжэ харюусаба:

— Анхан үсөөн үхибүүд ябадаг һаа, мүноо 75 хүн табан бүлэг боложо хубаараад, долоон хоногто хоёр дахин ерэнэ. Энэ һонирхол ойлгосотой. Космосой үе сагта иимэ модельнүүдые бүтээжэ һуралга үлүү аал? Эдэмнай ерээдүйн авиаинженернүүд, конструкторнууд, заводуудай хүдэлмэришэд шуу. Эндэ олоһон шадабаринь заатагүй хэрэгтэй болохо. 18-дахи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Алеша Коротков урзанда ракетомодельнэ спортоор РСФСР-эй чемпионатда хабаадалсахадаа, СССР-эй спортын мастерта кандидадай норматив дүүргээ һэн, — гэжэ хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглэбэ.

Онсо ульһатай, һүбэлгэн ухаатай хүбүүд олон. Арсалан Жигжитов, Мүнхэ Бубеев, Илья Товаршинов гээд нэрлэе. Мүн 45-дахи һургуулиин 5-дахи классай Ирина Кушнарёва Света Сундуева хоёр энэ кружогто басагад заатагүй ябалсаха ёһотой гэжэ тоолодог юм. Тэдэнэр модо болбосоруулдаг, түмэр хэршэдэг station-гуудые хүдэлгэжэ һуранхай, модельнүүдые хээд, ниидхүүлжэ үзэнхэй. Мүнөө хоюулан парашютдай ракетэ хэжэ эхилээ.

Космонавтикын үдэр ракетомодельнэ спортоор үнгэргэгдэхэ түрүүшын республиканска чемпионатда бэлэдхэл үргэлжэлһөөр. Энэ мүрысөөнэй дүнгүүдэй гаргагдахада, «Ухаалан бүтээлгэнь урматайл» гэһэн һайшаалай үгэ хэлэхэ найдалтайбди.

Г. ТУРТУЕВА.

КИНОЛЕКТОРИ ЭХИЛБЭ

«Улаан-Үдын «Дружба» кинотеатрта эмхидхэгдэһэн «Буряадай искусство» гэһэн кинолекториин түрүүшын хэшээлдэ кинодо дуратайшуул олоороо сугларжа, РСФСР-эй габьяата артистка Л. Егороватай уулзаба. Тус кинотеатрай дэргэдэ хүдэлдэг «Контакт» гэһэн эмхиин соведэй гэшүүн, Буряадай телевидениин диктор Ж. Цыденов Л. Егоровагай зохёохы хүдэлмэриин зам тухай ехэ һонирхолтойгоор уулзалгын эхиндэ хөөрэбэ. Удаань Буряадай мэдээжэ артисткада үгэ үгтэбэ. Ажалай Улаан Тугай Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрта хүдэлхэ үедоо өөрынгөө гүйсэдхэһэн рольнууд, шэнэ түсэбүүд тухай, мүн лэ «Һүүлшын намналга» («Последний угон») гэһэн уран һайханай кинофильмдэ Мэдэгмагай ролине гүйсэдхэһэн тухайгаа Л. Егорова хөөрэжэ, сугларагшадые баясуулба.

Уулзалгын удаа Б. Халзановай Свердловскын киностудида табиһан «Һүүлшын намналга» гэһэн кинофильмые сугларагшад хараба.

Б. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ХАБАРЫЕ УГТУУЛАН

Эдир натуралистнуудай республиканска станцида үбэлэй үедэ ажалай халуун хаһа үргэлжэлһөөр. Саад ургуулагшын кружогто ябадаг 6-дахи, 10-дахи, 41-дэхи дунда һургуулинуудай 30 һурагша станциингаа саад соо шубуудай байрануудые, хооллолгын тэбшэнүүдые түхеэржэ, үбэлжэдэг шубуудые һайнаар харууһална.

— Хабарай сагай дүтэлжэ байһан тула үхибүүд ургамалнуудайнгаа үрэ илгажа, шалгажа байна. Урданайнгаа заншалаараа Хэжэнгын районой арбан нэгэн дунда һургуулида морхообой, үгэрсын, мангирай, помидорой, свеклын үрэһэ хайрсаг соо хэжэ эльгээхэеэ байнабди,— гэжэ саад ургуулагшын кружогые хүтэлбэрилэгшэ Людмила Алексеевна Кустова мэдээсэнэ.

Манай корр.

НЮТАГААРХИДТАА ХҮНДЭТЭЙ

Бэшүүрэй районой Загарай совхозрабкоопой Шанага нютагтахи хоёрдохи магазинай хүдэлмэри һүүлэй жэлнүүдтэ яһала һайжараа. 1977 онһоо тус магазинда Дулгар Дондубоновна Дашинимаева хүдэлнэ. Энэ нүхэрнай наймаанай эмхи зургаануудта 20 гаран жэлээ хүдэлжэ байнхай. Һүүлэй 5 жэлэй хугасаа соо эд бараа худалдаха түсэб саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэнэ.

1982 ондо тэрэ 344,4 мянган түхэригэй эд бараа худалдаха түсэбтэй аад, 37,8 мянган түхэригөөр үлүүлжэ, түсэбөө 110,9 процент дүүргэбэ. Тиигэжэ СССР-эй 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаар абаһан социалис уялгаа 5,9 процентээр үлүүлээ. Д. Д. Дашинимаева эд хэрэглэгшэдэй үдэр бүриин эрилтэнүүдые, олон тоото захилнуудые дүүрэн хангаха гэжэ оролдодог байна. Худалдаа наймаанай гурим наринаар сахижа, магазин соогоо ариг сэбэр байлгадаг, хэрэгтэй юумэнүүдээ зохидоор багсалан табидаг дээрэһээнь хүн зон эндэ дуратайгаар элдэб юумэ худалдажа абадаг байна. Наймаалагша Дулгар Дондубоновна худалдан абагшадта ходоодоо урин зөөлэхэнөөр хандадаг юм.

Д. ТОГОШИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Закаменск хотодо шэнэ барилганууд жэлһээ жэлдэ олошоржо, үйлсэ гудамжануудынь болбосон түхэлтэй болоно. Һая эндэ «Горняк» гэһэн шэнэ кинотеатр ашаглалгада тушаагдажа, үүдэеэ сэлибэ.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ҺУРАЛСАЛҺАА ГАДУУР

Шаралдайн дунда һургуулида радиотехническэ кружок эмхитэйгээр хүдэлдэг юм. Физикын багша Александр Мартемьянович Фёдоров техникэдэ дуратай хүбүүд, басагадые һонирхуулмаар хөөрэлдөө нэн түрүүн хээ һэн. Гриша Овчинников, Света Родионова, Лариса Иванова, Андрей Воробьев, Слава Кушнарев гэгшэд кружогто эхинһээ эдэбхитэйгээр ябажа, мэдэсэтэй болоо.

Нёдондо республикын эдир радиоспортсменүүдэй мүрысөөндэ эдэнэр эгээл түрүүшынхеэ шадабаряа харуулжа, гурбадахи һуури эзэлээ һэн.

Һургуулиин шефүүд — «Забайкалец» совхозой ба Госкомсельхозтехникын районно нэгэдэлэй түлөөлэгшэд үхибүүдтэ радиоприемнигуудые бэлэг болгон барюулһан юм. Энэньшье ойлгосотой — эдиршүүд жэл бүри зундаа ажахыдаа туһалдаг заншалтай бшуу. Харин автомат аргаар хүдэлдэг дамжуулгын түхеэрэлгэнүүдые эдир радиотехнигүүд ооһэдөө дархаланхай. Энэмнай орёо хэрэг ааб даа. Гэбэшье тусхай схемэнүүдые хэрэглэн, өөһэдынгөө хүдэлмэриие оролдосотойгоор, жэншэдгүй бүтээһэн байна. Эдэнэй бүтээлнүүд радиоконструкторнуудай республиканска харалгада табигдажа, хоёрдохи һуури эзэлээ һэн.

Эдэнэй бүтээлнүүд радиоконструкторнуудай республиканска харалгада табигдажа, хоёрдохи һуури эзэлээ һэн.

Кружогой зарим гэшүүдтэ һуралсалһаа гадуур иимэ шуналынь ерээдүйнгөө мэргэжэл шэлэхэдэнь шухала арга нүхэсэл болохо аабза гэжэ тобшолмоор.

В. ШИРДАРМАЕВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

ГАИ-гай экран

Үнгэрһэн долоон хоногто республикын харгынуудта 16 гэнэ усал болоо. 24 хүн гэмэлтэһэн, 4 хүн наһа бараһан байна.

Пассажирска хоёрдохи автотранспортна предприятиин жолоошон Г. Пеговэй гэмээр хүндэ хүшэр хойшолонтой авари болоо. Онохой тосхонһоо тэрэ рейсовэ автобус жолоодожо ябаад, хэмһээ олон пассажирнуудые һуулгаһан байгаа. Годирхой харгыгаар автобусоо доошолуулха үедөө скоростиёо нормоһоонь дээшэлүүлжэрхёо. Тиигэжэ урдаһаань ерэжэ ябаһан ашаанай автомашинатай мүргэлдөө. Хойшолонгынь гэхэдэ, гурбан хүн наһа бараһан, дүрбэн хүн хүндөөр гэмэлтэжэ, больницада оруулагдаһан байна. 2-дохи ПАП-да жолоошодой дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдаһанһаа, мүн лини дээрэ бодото хиналтын үгы дээрэһээ иимэ авари болоо.

Халтируухай харгыда һэримжэгүй ябаһанһаа гэнэ усалнууд болоһоор. Авиазаводой жолоошон Н. Кучумов руляа алдажа, 8 наһатайхан басага дайрулаа. Хяагтын районно больницын жолоошон С. Колбин мүльһэлиг харгыгаар хэмһээ түргэнөөр харайлгажа ябаһаар, машинаяа хүмэрюулээ. Колбин, мүн тэрэнэй пассажир яһаа хухараа. Тиихэдэ 1-дэхи ПАП-ай жолоошон Г. Юдалевич халтируухай харгыда автобусоо саг дары зогсоохо һэдэлгэ гаргаһан байна. Теэд автобусынь харгын хажуудахи бүхэлэлтэ мүргэжэ, гурбан пассажир гэмэлтээ.

Долоон хоногой туршада 25 һогтуу жолоошон баригдаа.

Н. СЕМЕНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ажалша хүнэй аша туһада» — түрүү бэшэг. «Республикын ажалай үдэр» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Туйлаһан амжалтануудаа арьбадхаха» — Н. Дегтярёвой статья.

Хоёрдохи хуудаһанда: Бүхэсоюзна социалис мүрысоонэй тусхай тематическа хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанда: СССР-эй Эдэ хоолой программын мүрөөр. «Агропромышленна нэгэдэл»—«Правдын» Пресс-бюрогой материал. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Нютаг нютагай һонин. «Эдир уран гартанай бэлиг шадабари» — Н. Казариновай статья.

ХОТЫН СТАДИОН, МУЗЕЙНҮҮДЭЭР

△ Улаан-Үдын 18-дахи һургуулиин хоккейн талмай дээрэ шайбатай хоккейгээр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үргэлжэлүүлэгдэхэ. Энэ үдэр Закаменск хотын хоккейстнүүд хүүргэнүүдэй түмэр бетон хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводой командатай наадаха болоно. Тиихэдэ ЛВРЗ-гэй спортын клубай спортсменүүд «Локомотивай» хоккеистнүүдтэй воскресениин үдэр тулалдаха юм.

△ Волейболоор Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн спортын ветерануудай дунда үнгэргэгдэхэнь. Воскресениин үдэр эхилхэ һонирхолтой энэ наада́нда «Динамо», «Спартак», «Локомотив» бүлгэмүүдэй, «Забайкалец» клубай болон багшанарай, хүдөө ажахын институдуудай эрэшүүлэй командануд наадаха юм.

△ Баскетболоор хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө болохо наада́нда технологическа ба багшанарай институдуудай, «Спартагай», «Локомотивай», «Трудовые резервы» бүлгэмүүдэй, Каменск тосхоной спортсменүүд хабаадаха болоно.

△ Улаан-Үдын аяншалга болон экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ Петровск-Забайкальск хотоһоо ерэһэн бүлэг айлшадтаа Улаан-Үдэ хотынгоо түүхэтэ газарнуудые харуулха, танилсуулха болоно. Энээнһээ гадна Зүүн Сибириин соёлой институдай бүлэг студентнэр табан хоногой туршада Ленинградай түүхэ домогоор, элбэг газарнуудтай танилсахаяа аян замда мордобо. Мүн хотын нэгэ бүлэг аяншалагшад Москва хототой танилсахаяа ошобо.

Манай корр.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Январиин 23-һаа 30 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Зарядкада зогсогты. 9.50 — Духовой оркестр наадаха. Телевизионно конкурс-харалга. 10.05 — «Будильник». 10.35 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.35 — «Элүүр энхэ байлга». 12.20 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.50 — «Совет газар дээрэ болоһон уулзалга». 13.05 «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.05 — Хүгжэмтэ киоск. 14.35 — Конькигаар урилдалгаар Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. Голландиһаа дамжуулагдаха. 15.00 — «Балерина Галина Мезенцева»—фильм-концерт. 16.15 — А. Н. Островский «Доходнсе место». ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 18.50 — Мультфильм. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — «Веселые истории» — үхибүүдтэ фильм. 21.00 — «Киногоор аяншалгын клуб». 22.00 — «Время». 22.35 — А. Н. Толстойн түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэшэ ССР Союзай Ехэ театрһаа дамжуулагдаха. 24.00 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 16.20 —
церт. 16.45 — «Ро
волюцией» — ур
фильм. «Последн
(9-дэхи фильм). 18
экранай хүгжэм. 2
зар дээрэ, огторго
да». 20.30 — Ман
пондентнүүд хөөр
«Амгалан нойрсо
шуул!» 21.15 — Б
СССР-эй чемпион
«Динамо» (М) —
22.00 — «Время».
римтата фильм. 2
кейгээр СССР-эй
«Динамо» (М) —
ба 3 шата).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.30—Дамжуулгын программа. 17.35 — «Светофор» — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.05 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа. 18.35 —«Саян» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 19.05 «Зүүн Сибирь» —гэһэн киножурнал. 19.15 — Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.45 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 20.15 — «Түрүүлжэ ябагшад» гэһэн да
20.45 — Соносхол
«Эрхэтэн ба хуул
«Служа Отечеству
һайханай фильм.

ВТОРНИК, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Харьковай институдай студентнэрэй хоорой концерт. 10.20 —«Веселые истории» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 11.35 —«Аяншалагшадай клуб». 12.35 — Шэнэ һонин (12.40 час хүрэтэр). 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүдэй программа. 16.15 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». «Две тактики социал-демократии в демократической революции». 17.00 —«ПТУ-да ямар мэргэжэлнүүдтэ хайшан гэжэ һургадаг бэ?». «Загаһа барилгын флодой мэргэжэлтэдые бэлдэлгэ тухай».

Улаан-Үдэ. 17.30 — «Модон дээрэ һиилэлгэ» —киноочерк. 17.40 — «Байгал» (буряадаар). 18.10 — «Сопряжение» —киноочерк. 18.30 — «Манай нэрэ хүндын ба һэшхэлэй хэрэг» гэһэн дамжуулга.

Москва. 19.00 — Уран зохёолшо В. Шкловскитой уулзалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — «Нэрэ хүндэ ажалаар олгогдодог». В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Костромской улһан бүд нэхэдэг комбинадай коллективэй хүдэлмэриин газар бүхэндэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ дүй дүршэл тухай. 20.40— «Солнечный ветер» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. «Встреча на горе Наран» (4-дэхи бүлэг). 22.00 «Время». 22.35 — «Ливан в огне» — телевизионно баримтата фильм. Авторынь Ф. Сейфуль-Мулюков. 23.40— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —Франдуз хэлэн. 13.35 — Географи. 7-дохи класс. «Зүүн Европын тэгшэ газар». 14.05 — «Таанадта, түрэлхид!» 14.35 — Ботаника. 6-дахи класс. «Сэсэгтэ ургамалнууд». 14.55 —А. М. Горький, 6-дахи класс. «Үхибүүн наһан». 15.25 — «Совет гүрэнэй ба эрхын үндэһэ һууринууд». 8-дахи класс. «СССР-эй гүрэнэй засагай зургаанууд ба гүрэн түрые хүтэлбэрилгэ». 15.35 — К. Тренев. «Любовь Яровая». 16.45 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.55 — Соносхолнууд.. 17.05 — «Ехэ ажабайдалай хуудаһанууд» —киноочерк.

Москва. 17.30
Забһарлалга. 17.4
кетболоор СССР
пионат. Эрэшүүл.
«Жальгирис». 18.25
саад».
Улаан-Үдэ. 19.00 -
раха темээр бүүл
римтата фильмүүд
ма. 19.40 — «Мана
20.10 — «Шэнэ т
шизм» — баримт
Москва. 21.00 -
нойрсогты, багашу
спасатель» —
21.15 — «Уласхоо
нин». 22.00 — «Вре
«Моя любовь на т
се» — уран һайх
24.00 —«Московска
жэ фехтованяар
дын мүрысөөн.

СРЕДА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Учиться, чтобы уметь...» — телевизионно баримтата фильм. 10.20 — «Солнечный ветер» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. «Встреча на горе Наран» (4-дэхи бүлэг). 11.35— «Ан амитадай аймаг». 12.35— Шэнэ һонин (12.40 час хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Золотая лоза» —баримтата фильм. 15.45 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 16.30 — «Экономико гаргаша багатай байха ёһотой». Армениин ССР-эй Ленинаканска текстильнэ комбинадта түлишэ болон электрын элшэ хүсэ алмаха дүй дүршэл тухай. 16.45— «Уран зураашад — арадта»— гэһэн бүхэсоюзна уран зурагай выставкэ. 17.15 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Зүрхэн ба бидэ» — киноочерк.

Москва. 18.00 — Дүрэ бүляалдаагаар уласхоорондын мүрысөөн. СССР-эй ба США-гай суглуулагдамал командануд уулзаха.

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Обвиняются в геноциде» — киноочерк. 18.40 — «Байгал».

Москва. 19.15 — «Долоон хоногой спорт». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —«Индиин национальна һайндэртэ — республикын үдэртэ». «Инди: үе сагуудай холбоон» — кино-шэнжэлэл. 20.40 —«Солнечный ветер» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. «Юбилей Нади и Вити» (5-дахи бүлэг). 22.00 — «Время». 22.35 — Балет тухай. 23.55 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Немец хэлэн. 13.35 — Түүхэ. 5-дахи класс. «Эртэ урдын Грециин театр». 14.05 — Шатарай һургуули». Разрядтайшуулай класс. 14.35 — «Хүгжэм». 4-дэхи класс. «А. Бородинай хүгжэмдэ найруулагдаһан баатарнуудай образууд. 15.05 — «Хуули мэдэхэ гүш?». 15.50 — «О, Дельвиг мой...». 16.50 —Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00—Соносхолнууд. 17.15—Баледэй сюитэ.

Москва. 17.45—18.00—Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 18.0
жаратайбди» —
фильм.
Москва. 18.30-
нуудай үе саг» —
Улаан-Үдэ. 19.
та, агитаторнууд б
информаторнууд».
«Инаг дуран — ая
— гэһэн фильм-ко
«Намар» — барим
Москва. 21.0
нойрсогты, багашу
абгай хөөрэнэ...»
дай аялга дуунуу
«Харилсаа холбоон
зионно журнал».
мя». 22.35—«Дочь
левизионно уран
фильм. 23.45—
СССР-эй чемпиона
— «Торпедо».

ЧЕТВЕРГ, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 10.40—Солнечный ветер» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. «Юбилей Нади и Вити» (5-дахи бүлэг). 11.55—К. С. Станиславский» — телевизионно фильм. 12.25—Шэнэ һонин (12.30 час хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — «Витус Беринг». «Агууехэ нээлтэнүүдэй мүрнүүдээр» гэһэн дамжуулгаһаа телевизионно баримтата фильм. 16.30—«Бидэнэртэй хамта хэ, бидэнэр шэнгеэр хэ, бидэнһээ үлүүгээр хэ».

Улаан-Үдэ. 17.35—«Горизонт» — киноальманах. 18.15 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.30—«Байгал».

Москва. 19.00—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Ажал, общество, хүн». Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариин ургалта — эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын эрхэ нүхэсэл. 19.30—«Зураг бүхэндэнь—наран». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо». «Аха нүхэсэлөөрөө хүсэтэйбди».

Москва. 20.30—«Нэгэшье гээгдэгшэ байха ёһогүй». «Москва — Сортировочная деподогой хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөн». 20.55 — «Солнечный ветер» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. «Защита» (6-дахи бүлэг). 22.00 «Время». 22.35—«Родился в Таганроге» — телевизионно фильм. «Чеховтэ аяншалга» гэһэн циклһээ. 23.45—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Сокол». Забһарлалгын үедэ 00.20—«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Испан хэлэн. 13.35 — Географи. 5-дахи класс. «Гол мүрэнүүд ба нуурнууд». 14.05 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 14.35— Түүхэ. 6-дахи класс. «Ян Гус». 15.05 — Зоологи. 7-дохи класс. «Жэлэй дүрбэн сагта шубуудай амидаралда болодог хубилалтанууд». 15.30 — «Показания фотографа» — уран һайханай фильм (ГДР). 16.40 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 16.50 — Соносхолнууд. 17.00 —
дуугаа дуулыт» —
церт.
Москва. 17.35 —
ус. «7-дохи симфо
18.10 — Забһарлал
Шатарай һургуули
«Гүрэнэй Волгогра
капеллэ дуулаха».
Улаан-Үдэ. 19.00
тата фильмүүдэй
Москва. 20.00
ухаан ба ажабайд
мик А. П. Карпинс
Улаан-Үдэ. 20.30
метрический контр
римтата фильм.
Москва. 21.00 —
нойрсогты, багашу
абгай хөөрэнэ...» 2
орон тухай дууны
«Время». 22.35 —
зайцами» — уран
фильм.

ПЯТНИЦА, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Арадай уран бэлиг» — телевизионно шэнжэлэл. 10.40 — «Солнечный ветер» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. «Защита» (6-дахи бүлэг). 11.50 — Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна хүгжэмэй электроинструментнүүдэй ансамблиин концерт. 12.25 — Шэнэ һонин. (12.30 час хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Комсомол — минии хуби заяан» — телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.20 — С. Прокофьев. «На Днепре» гэжэ баледэй хүгжэм.

Улаан-Үдэ. 17.30 — «Лихой капитан» — киноочерк.

Москва. 17.45 — «Онтохондо айлшаар». «Приключения Буратино. (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Байгал».

Москва. 19.30 — «Арбай таряан» — телеочерк. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Хүн ба хуули». 20.35 — «Арадай аялга дуунууд». 20.50 — «Правда великого народа» — телевизионно баримтата фильм. «Права человека на жизнь». 22.00 — «Время». 22.35 — Кинопанорама. 24.00 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Англи хэлэн. 13.30 — Ород арадай дуунууд. 14.05 — Совет уран зурагай искусствада коммунистын образ. 14.35—Д. Кугультиновай уран шүлэгүүд. 15.05—«Сагаан шубуудай аралнууд» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 15.25 — «Кобахидзиин һургуули» — телеочерк. 15.55 — «Великая Отечественная». «Союзники» — 17-дохи фильм. 16.45 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.55 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

Москва. 17.00 — «Ород хэлэн». 17.30 — 17.45 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 17.45
ка бега на длинну
цию» — уран һайха
Москва. 19.00 -
лоор Европын че
кубогта хүртэхын т
сөөн. Эрэшүүл. ЦСК
(Итали).
Улаан-Үдэ. 19.30
тэй хэрэг» — телео
— «Булаг» гэһэн
һаа. 20.20 — «Не т
— баримтата филь
Москва. 21.00 -
нойрсогты, багашу
тэ экран». 21.15—
баринабди». 21.45
ратова эртэ урдын
манснуудые дуула
«Время». 22.35—«С
ко» — уран һайха

СУББОТО, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Хэрбээ элүүр энхэ ябаха гэбэл!» — физкультурнигуудта зүбшэл. 10.00—«Спортлотогой» 5-дахи тираж.

Улаан-Үдэ. 10.10 — «Горн»—һурагшадта зорюулагдаһан программа.

Москва. 10.40 — «Таанадта, түрэлхид».

Улаан-Үдэ. 11.10 — Шэнэ һонин (буряадаар). 11.20 — «Буряад хэлэнэй хэшээл». 12.00— «Оройн намарай шэнжэнүүд» — киноочерк.

Москва. 12.25 — «Илагшад». Фронтовой ханинарай клуб. 39-дэхи армиин ветерануудай уулзалга. 13.55 — «Хүн. Газар. Юртэмсэ». 14.40 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 15.10 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.25 — Молдавиин ССР-эй уран һайханай коллективүүдэй концерт. 15.50 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 16.50 — «У лукоморья» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 17.20 — 17.35 — Забһарлалга. 17.35 — 9-дэхи студи. 18.35 — «Останкинын концертнэ студида болохо залуушуулай үдэшэ». Москвагай И. А. Лихачевой нэрэмжэтэ автомобильна заводой арадай соёлой университедтэ һурадаг залуу хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга. 20.20—«Всадник без головы» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Суфлер» — баримтата фильм. 22.45 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов» — «Спартак» (2-дохи ба 3-дахи үенүүд). Забһарлалгынь үедэ — «Элүүр энхэ ябаха гэбэл!» 00.20 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 10.10 — «Үхибүүдтэ ан амитадай гүлгэд тухай».

Улаан-Үдэ. 10.40 — «От Архимеда до наших дней» — баримтата фильм.

Москва. 11.10 — «һайн эд бараа элбэг ехээр». 11.40 — «Ном уншаха дуратайшуулда».

Улаан-Үдэ. 12.25 —«Факел» «Бидэнэй хойноһоо отрядууд дабшана». 13.05 — «Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал. 13.15 — Шэнэ номтой уулзалга. 13.50 — «Ларец Марии Медичи» — уран һайханай фильм.

Москва. 15.20 —
нофильмнууд тух
ноор». 16.05 — Ка
студиин программ
Армениин Гүрэнэй
кянай нэрэмжэтэ
кэ театрай табиһа
гэжэ фильм-зүжэг.
«Хүгжэмшэд хүгж
20.45 — Уласхоор
жэлэл. 21.00 — «Ам
согты, багашуул!»
ран». 21.15 — «
байлга» — эрдэм
гын программа. 22
мя». 22.35 — «Тр
из Бергамо» — К.
«Слуга двух госпо
медиин удхаар найр
гагдаһан телевиз
һайханай фильм (1
дохи серинүүд).

ВОСКРЕСЕНИ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Зарядкадаа зогсогты! 9.50 — «Булаг». 10.30— «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 12.00 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.55 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.15 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.45 — «И с вами снова я...» — телевизионно уран һайханай фильм. 16.00 — Конькигаар урилдалгаар Европын чемпионат. Эрэшүүл. Голландиһаа дамжуулагдаха. 16.30 — «Танай бэшэгүүдээр»—хүгжэмтэ дамжуулга. 17.15 — «Футболой шэнжэлэл». 17.45 — 18.00 — Забһарлалга. 18.00 — «Уран зураашад тухай хөөрөөн». 19.00 — «Уласхоорондын һонин». 19.45 — «Первая Бастилия» — уран һайханай фильм. 21.00 — «Аяншалагшадай клуб». 22.00 — «Время». 22.35 —
«Жду тебя, мама»
та фильм. 22.45
гээр СССР-эй чемп
— «Динамо» (М).
3-дахи үенүүд).
гынь үедэ. — «Хэ
энхэ ябаха гэбэл
Шэнэ һонин.

Редактор Р. Б.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-25, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типографи
ственного комитета Бурятской
делам издательств полиграфи
ной торговли.
Н-00318. Заказ № 19. Индек